

2011 m. kovo 4 d., penktadienis

Nr. 9 (931) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

2

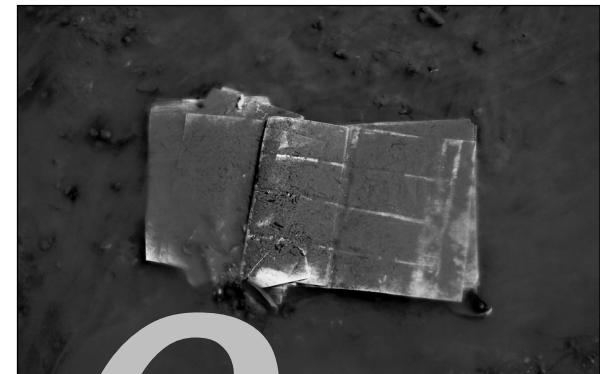
Apie operą „Žydė“ ir Vaidą Vyšniauską

3

Verdi „Otelo“ LNOBT belaukiant

5

Spektaklis „Pamišélė“ Rusų dramoje

Illeana Florescu. Iš serijos „Bucurestiul Disparut“

6

Menininkė iš Italijos Illeana Florescu

7

Medijų festivalis „Transmediale“ Berlyne

8

„Tikras išbandymas“ – tai tikras kinas

Taaniel Raudsepp, Sigrid Viir. Instaliacijos „Dar vienas koridorius“ fragmentas. 2011 m.

Rutinos gedimai ir taisymai

Paroda „If it's Part Broke, Half Fix it“ Šiuolaikinio meno centre

Dovilė Aleksandravičiūtė

Šiuo metu ŠMC vyksta dvi parodos: individuali Carsten Nicolai „Pionier“ ir drauge su Estijos Šiuolaikinio meno centru organizuota „If it's Part Broke, Half Fix it“ („Jei pusiau sugedo, iš dalies sutaisyk“). Parodos labai skirtinges, bet šis kontrastas tik išryškina pagrindinius jų bruožus. Šalia Carsten Nicolai, „If it's Part Broke, Half Fix it“ atrodo itin sociali, gausi, o jos temos, glaudžiai susijusios su šiuolaikinės visuomenės problemomis, greta monumentalijų Carsten Nicolai temų atrodo smulkios ir kasdieniškos.

Kūrinys, geriausiai išskleidžiantis platų parodos problemų lauką bei ryškius motyvus, mano manymu, yra Carinos Gunnars ir Annos Kindgren videodarbas „Koordinatorė“. Jame pinasi socialinės netei-

sybės, kovos už savo teises, pažeminimo, skausmo, nusivylimimo, plesiaukojimo, žlugusių svajonių, prasto ir vėl atrasto tikėjimo ir kitos panašios temos, išsitenkančios kasdienybės naratyve, bet darančios ją „nepatogią“ ir taisytiną.

O Pilvi Takala darbo „Loščjai“ personažai gyvena visiškai priešingai. Jie neliaudi, kai pralaimi, visas problemas sprendžia traukdami burtus, dėl visko lažinasi, vieni prieš kitus puikuojasi lengvai gaunamomis merginomis bei prabangiais pirkiniiais ir nieko daugiau nedaro, tik žaidžia. Tačiau kad ir koks geras, lengvas ir hedonistinis būtų jų gyvenimas, logika sufleruoja, kad tai negali būti realu, tai fiktyvu ir laikina. Linksmas jaunuolių pasakojimas, tarsi pasityciojimas iš koordinatorės, verkiančios už sienos, išryškina socialinę nelygybę ir neteisybę.

Kūrinys, siūlantis būdą kažką keisti bei „raktą“ į socialinę gerovę ir idilę, yra Annos Shkodenko „Idealialistiška“. Tačiau tas „raktas“ atrakina ne tik idealistinės visuomenės vaizdą, bet ir neigiamą pusę: sąmoningą, dvasingą, intelektualią, vieningą visuomenę galima pasiekti tik klausant ir sekant karaliumi Utopu, o tai jau byloja apie savotišką diktatūrą bei galios struktūras. Juolab kad nelabai aišku, kas tas karalius? Keista abstrakti forma idiliškame žydrame fone ar net neegzistuojanti idėja, iliuzija?

Galios struktūrų problematika nagrinėjama ir Taanielo Raudsepso bei Sigrid Viir darbe „Dar vienas koridorius“. Čia parodos lankytojas patenka į siaurą koridorių, kurio abiejuose galuose stovintys kompiuteriai bei vaizdo kameros

NUKELTA | 6 PSL.

„Žydė“ ir Vaidas Vyšniauskas

Apie Halévy operą ir Eleazaro partiją

Jonas Bruveris

Galima ir taip: Vaidas Vyšniauskas ir „Žydė“. Jis sausio 21 ir vasario 11 d. „Žydės“ spektakliuose pirmą kartą padainavo Eleazarą ir po daugelio metų tapo pirmuoju šį vaidmenį vėl sukūrusiu lietuvių daininku, nes iki tol Operos ir baleto teatro „Žydės“ Eleazarai buvo kitų kraštų solistai.

Istorija tokia. Ši Fromentalio Halévy opera Lietuvoje pasirodė XIX a. 9-ajame dešimtmetyje Vilniaus miesto teatre (buvo A. Voronovo (1882–1887) ir A. Kartavovo (1887–1891) vadovaujamos trupės repertuarė). Valstybės opera „Žydė“ pirmą kartą pastatė 1927 m. (Petro Olekos, kaip režisierius, debiutas; premjera dirigavo Juozas Gruodis (1924–1927 m. buvo operos dirigentas), beveik visus vaidmenis parengė po tris keturis solistus. Pastatyti metais atnaujintas 1934 ir 1940 metais. „Lietuvos aide“ (1934 01 15) recenzuodamas pirmąjį spektaklį, Vladas Jakubėnas ypač gyre' Vladislavą Grigaitienę – Rachele („nuostabi vokalo skalė, kilni vaidyba“), Aleksandrą Kutkų – Eleazarą („talentinga vaidyba, subtilus dainavimas“, net triukšmingas populiariosios arijos pasiekimas), balerinas Tamarą Kublickaitę ir Jadygą Olekienę, kitus solistus, bendrą pastatymo nuotaiką. Panašiai jis rašė („Lietuvos aidas“, 1934 03 28) apie Emilio Cooperio diriguotą spektaklį (šis garsus rusų dirigentas emigrantas Kaune lankėsi ne slyki) – „didelėje aukštumoje“ buvo Marijona Rakauskaitė (Rachelė), puikū Eleazarą sukurė Kipras Petras (arija teko kartoti), labai sėkminges pasirodė į spektaklį įtraukti jaunesnių solistų grupė ir pan. 1968 m. „Žydė“ du kartus suvaidino Lietuvos konservatorijos (dabar LMTA) studentai (Operos studijos spektakliai, dirigavo Algimantas Kalinauskas, režisavojas Juozas Gustaitis). Dainavo Gražina Apanavičiūtė ir Judita Ušinskaitė (Rachelė), Danguolė Juodkaitytė ir Irena Čižaitė (Eudoksija), Eleazaras buvo Fiodoras Korzunovas (inžinierius, dainininko profesijos toliau nepasirinko), kitus vaidmenis atliko Vidas Bakas, Gediminas Pamakštys, Vitoldas Christauskas, Bronius Gražys. Tad ši opera yra tvirtai įaugusi į mūsų teatro istoriją, daugelio jo narių gyvenimą.

„Žydė“ (1835) – romantinė didžioji opera. Šio žanro kūrėjai remėsi prancūzų baroko laikų opera, kuri savo ruožtu buvo pagrįsta klasicistinės dramos principais ir tapo visų menų saveikos idėjā įkūnijusių muzikinių analogų (lietuvių kultūrai milžiniški prancūzų meno plotai tebėra terra incognita – teatruse niekad nestatytą né viena P. Corneille'o ar J. Racine'o drama, išskyru pastarojo „Sidā“, nėra net vertimų, o panašios reikšmės operos kūrėjų J.-B. Lully, J.-Ph. Rameau vardai turbūt mažai žinomi

net kai kuriems operos mēgėjams). Tokia opera didžiaja pavadinta todėl, kad romantizmu būdingos asmeninės dramos vyksta itin svarbių istorijos, socialinio gyvenimo įvykių bei reiškinių aplinkoje, kurią reprezentuoja didelės masinės scenos – chorai, solistų ansambliai, baletas, scenos orkestras ir pan. Žanro sudarymo metas – XIX a. 3–4 dešimtmečiai, operoje plito Šviečiamoji amžiaus bei Prancūzų revoliucijos keltas religinės, tautinės tolerancijos, tarp jų žydų emancipacijos idėjos. Pastarųjų igyvendinimą grindė ir haskala, integraciją į pasauletinį gyvenimą bei kultūrą skatinę žydų švietimo sąjūdis (jo pradininkas XVIII a. pabaigos Vokietijoje buvo filosofas M. Mendelssohnas, kompozitorius Felixo Mendelssohn-

naudoti ne tik kaip veiksmo aplinka, bet ir paskata.

I veiksmas: miesto aikštė, vienoje scenos pusėje bažnyčia, kita – turtingo auksakalio žydo Eleazaro namas. Iškilmės pergalės prieš hūsus proga. Vargonų gausmas, gičdamas himnas *Tē Deum*, šlovinamas imperatorius ir jo žentas Leopoldas, kariuomenės vadas (fiktyvus asmuo); Zigmantas turėjo vienintelę 1409 m. gimusių dukterį Elžbietą, tad ir operos Eudoksija néra istorinė veikėja). Heroldas skelbia miniai džiuginančią žinią, kad šventės proga iš miesto fontanų trykš ne vanduo, bet vynas. Pasirodo visi (išskyru Eudoksija) veikėjai, ryškėja jų charakteriai, dramos priežastys, tarp jų – minios bei kitų veikėjų įtūži ir grasinimus susidoroti sukeliantis

Krameris, kostiumų dailininkė Isabell Ines Glathar iš Vokietijos). Neatlikami kai kurie chorai, visos šokio scenos. Miestiečių minia unifikuota – jie aprenti juodai, mosikuojai juodos, balto ir raudono spalvos vėliavėlėmis. Tokia buvo Vokietijos imperijos (1871–1918), nacių (1933–1935, kartu su svastika) vėliava, mūsų dienomis matoma neonacių eisenose. Tad Eleazaro ir jo tarimas dukters istorija įšakmiai išplėsta iki žydų likimo dramos apskritai vaizdavimo.

Romantinės operos tenorų amantų galerijoje Eleazaras yra itin savitas vaidmuo. Kompozitorius jį buvo numatęs bosui, tradiciniams tėvų, kitokių solidžių veikėjų balsui. Įkalbėtas garsiojo tenoro Adolphe'o Nourrit, jam sukūrė Eleazarą,

Vaidas Vyšniauskas (Eleazaras) spektaklyje „Žydė“

M. ALEKSO NUOTR.

Bartholdy senelis). Tarp prancūzų didžiosios operos kūrėjų buvo du kompozitoriai žyda – G. Meyerberis ir F. Halévy.

Išgalvotu „Žydės“ įvykių aplinka yra istorinė: Vokietijos miestas Konstansas, XVI visuotinis bažnyčios susirinkimas (vyko 1414–1418 m.). Reikalaujant Šv. Romos imperijos imperatoriui Zigmantui Liuksemburgui (jo prosenelė buvo Gedimino duktė Aldona, Lenkijos karalienė Ona), jis sušaukė antipopiežius Jonas XXIII. Dalyvavo daugelio valstybių valdovai ar jų pasiuntiniai (ir mūsų bajorų delegacija).

Susirinkimas panaikino schizmą (popiežiumi išrinko Martyną V.), jogai-lai ir Vytautui pavedė apkrikštysti žemaičius. Pasmerkė J. Wycliffe'o ir J. Huso pažiūras. Apkaltintas erezija, pastaras (ir jis ginti atvykės Jeronimas Prahiškis) sudegintas ant laužo. Tas įvykis sukėlė smarkų čekų aukštumėnės protestą, 1419 m. prasidėjo vadintame „Žydė“ atrodyti itin efektinai.

Čia ji kitokia. Vietoj uvertūros tyloje sustingusių figūrų pavidalu rodomi žydai (ir Eleazaras) kankinimo vaizdai. Abstrakti scenos erdvė (režisierius ir scenografas Gunteris

įžodus Eleazaro elgesys. Per iškilmes jis dirbtuvės neuždaro, girdėti auksakalio plaktuko dūžai, – iš veiksmo priesistorės žinoma, kad grafo Brogni įsakymu (operoje tai kardinolas) už ereziją buvo nužudyti Eleazaro sūnūs, jis pats iš Romos turėjo bėgti, todėl krikščionių papročių nepaiso (Irena Veisaitė spektaklio programėlėje rašo, kad tuometiniame Konstance „žydų bendruomenė buvo toleruojama, bet toli gražu ne mėgstama“, p. 10).

Antra, „Žydės“ pastatymas Valsybės teatre smarkiai skyrėsi nuo dabartinio. Naudota retrospektyvinė scenografija, buvo atliekama vi-sa didžiulė III veiksmo puotos šokio scena (pantomima ir baletas), kai kurie dabar išbraukti chorai, – siekta parodyti visas didžiosios operos žanro savybes, nors mažytėje Kauno teatro scenoje tai nebuvo lengva. Dabartinėje scenoje tokia „Žydė“ atrodyti itin efektinai.

Čia ji kitokia. Vietoj uvertūros tyloje sustingusių figūrų pavidalu rodomi žydai (ir Eleazaras) kankinimo vaizdai. Abstrakti scenos erdvė (režisierius ir scenografas Gunteris

Didelė būsenų įvairovė ir kaita: konfliktas su minia ir valdžios atstovais; II veiksmo pesach apeigos (išsiuadavimo iš Egipto nelaisvės šventė); įtūžis paaiškėjus, kad Rachelės mylimasis yra krikščionis, susitaikymas, vėl įniršis neva dėl to jam atsisakius vedybų (slepia, kad yra imperatoriaus žentas); įkalinimas, pasmerkimasis; vardan keršto tik Rachelės mirties akivaizdoje pa-sako kardinolui, kad tai jo duktė.

Eleazaras dalyvauja kone visose operos scenose bei ansambliuose; dideli solo epizodai II veiksmo, IV v. arija. Vokalo požiūriu partija sunkiai priskirtina konkretiam tenoro balsu tipui, jos atlikimui reikia įvairių galimių. Vaidas Vyšniauskas (užsienyje Kristian Benedikt) turi vi-sas. Jo balsas vienodai gerai skamba visuose registruose (ir dažnai pasitaikančiose aukštojo registro viršūnėse) bei garso stiprumo skali-je. Specialių vaidybos pastangų ne-matyti – elgseną, mimiką, judesius pobūdį diktuoja situacija ir būsena, kurios turinys aškiausiai išreiškiamas balso tembro, stiprumo, frazės arti-kuliavimo bei kitomis ypatybėmis.

Jonas Bruveris: Vaidai, kas čia Jums atsitiko? Muzikos ir teatro akademiją (V. Noreikos kl.) baigėte magistro laipsniu, Operos ir baletu teatro lankytojai Jus išsidėmėjo kaip nedidelį lyrinio tenoro vaidmenų operose, didesnių – operetėse atlikę, paskiau lyg ir dingote.

Vaidas Vyšniauskas: Kauno muzikiniame teatre dainavau K. V. Banačio operos Kastytį, taip pat Nemoriną, doną Otavijų.

J. B.: Tiesa, tai puikūs pagrindiniai, bet lyrinio tenoro vaidmenys, o Otavijus – vien tai, kad tai Mozarto operos vaidmuo, nuteikia itin rimtai – yra lengvojo tenoro partija. Dar radau žinutę, kad Peterburgo Mažajame (dabartiniame Michailovskio) teatre dainavote lyrinį „Eugenijaus Oneginio“ Lenski. Bet staiga pasirodė 2008 m. „Triumfo arkoje“ užtraukė Kalafą arį. Buvo miela malonu klausytis ir matyti, kaip Jūs teisingai ir gražiai suformuojate kiekvieną garsą, frazę – lyg iš puikaus dainavimo chrestomatijos. Matyt, sudainuotumėte ir visą Kalafą. Tačiau Kalafas (kaip ir Kanijas, Otelas) – dramatinė, visai kitos balsos tipo, vadinamojo tenoro *di forza* partija. Tad vis dėlto kaip atsitiko, kad Jums pasidarė prieinama daugybė tų partijų, kurių, būdamas tik lyrinis tenoras, matyt, nedainuotumėte (nors yra daugybė pavyzdžių, kaip lyriniai tenorai dainuoja jų balsui mažai tinkamas partijas)?

V. V.: Mano karjeroje buvo kele-rių metų pauzė. Grįžau pasimokyti pas V. Noreiką, gavau keletą Ser-gejaus Larino pamokų. Naudingos buvo Gianfranco Cecchelle (Mario del Monaco brolio Marcello del Monaco mokinys) pamokos. Pasi-taikė įdomių (nedidelį) padaina-vimų – 2002 m. Miunchene įrašant A. Ponchielli „Džokondą“ dainavau Isepą (pagrindines partijas atliko Violeta Urmano ir Placido Domin-go), 2004 m. Nyderlandų ope-roje Amsterdam – grafių Lermą G. Ver-di „Don Karle“, tenai pasimokiau pas garsujį anglų bosą Robertą Lloydą; dar šis tas.

J. B.: Kada ėmėtės dabartiniu sa-vu ampliuą didžiųjų vaidmenų?

V. V.: 2005 m. Sankt Peterburgo Marijos teatre statant „Karmen“ dalyvauva perklausoje, po kurios ir buvau pakviestas toje scenoje dainuoti Don Chose. Padainavus perklausa, pirmasis dirigento V. Gergjevo klausimas buvo: „Ką norėtum dainuoti pas mus?“. Atsakiau: Chose. Paskui buvo Talinas. Estijos na-cionalinė opera pakvietė dainuoti Kaniją „Pajacuose“. Kažkiek pamokų gavau iš suomių boso Jaako Ryhaneno (jis Talino muzikos akademijoje dirba pedagogu). Prasi-dėjus draugystei su Talino ir Tartu teatrais, mano repertuare atsirado J. Offenbacho operos Hofmanas, G. Puccini „Toskos“ Kavadarosis,

Apie ką yra opera „Otelas“?

Premjeros belaukiant

Beata Leščinska

Dezdemona iš tikrujų nekalta, ji neketino išduoti savo vyro. Taip prieš penketą su puse metų teigė Olegas Lapinas interviu teatro žurnaliui „Bravissimo“. Ir pridūrė, kad „net ir Otelo negalima laikyti kaltu, nes ir psichiatrinėje eksperimente pasitaiko atvejų, kai žmogžudžiai išteisinami pripažinus, kad jie išgyveno patologinį afektą, t.y. visiškai negalėjo atsakyti už savo veiksmus.“ Tiesa, klausinėjama žymiojo psichoterapeuto buvo apie baletą „Desdemona“ problematiką, bet turbūt nesiginčyse, kad ji tinka į operai „Otelas“.

Kovo 18, 19 ir 20 d. Nacionaliniam operos ir baletų teatre vyks Giuseppe's Verdi operos „Otelas“ premjera (režisierius Eimuntas Nekrošius, dirigentas Gintaras Rinkevičius). Žinoma, šiek tiek unikalų, kad vieno teatro repertuarė susiduria opera „Otelas“ ir baletas „Desdemona“ (kompozitorius Anatolijus Šenderovo), o jei dar pridėtume to paties Nekrošiaus statytą Williamo Shakespeare'o „Otela“ dramos scenoje su balerina Egle Špokaite Dezdemones vaidmeny, išsiųt išties įdomi vienos temos, bet skirtingu žanru dėlionié apibrėžtoje laiko ir erdvės atkarpoje.

Bet dabar ne apie tai. Klausimas štai koks – apie ką yra opera „Otelas“?

Jei spręstume pagal pačią pjesej ir operos libretą (nors jo autorius Arrigo Boito, akylai prižiūrimas Verdi, gerokai pakoregavo Shakespeare'o pirmavaizdį), pamatyti, kad svarbiausia operos pora bene yra Otelas ir Jagas, nes Dezdemona – labiau pasyvus personažas. „Desdemona yra visiška auka, – teigia filosofas Leonidas Donskis. – Viskas, ką jি jaučia, – tai patys kilniausi jausmai gycenimo draugai ir vyrui, o visa baigiasi tuo, kad, deja, vien dėl to, jog Jagas pavydi Otelui, vien dėl vyrų konkurencijos, su-

M. ALEKSO NUOTR.

Režisierius Eimuntas Nekrošius ir jo asistentė Jūratė Sodytė

sirėmusių vyriškų ambicijų kilni moteris tampa auka.“ („Bravissimo“, 2005, Nr. 1) Oprotoje, kaip ir pjesėje, ji iki pat paskutinės gyvenimo sekundės, regis, nė nenutuokia apie intrigas, rezgamas aplinką, ir nepastebi grėsmės. Juk Otelas 3 veiksmo pabaigoje (opera – 4 veiksmų) net pakelia ranką pries žmoną. Tačiau, anot O. Lapino, „Desdemones meilė yra „daryk su manimi, ką nori“, o Otelo – „darysiu su tavimi, ką noriu, nes tu esi mano“. Dezdemona nėra labai valinga ir savarankiška, ji linkusi rinktis (ne tik ją renkas) tokį žmogų kaip Otelas – turintį stiprų nuosavybės jausmą.“ („Bravissimo“, 2005, Nr. 1)

Verdi „Otele“ labai įdomiai transformavosi šiaip jau iš klasicistinės operos *buffa* (o žvelgiant dar giliau – iš *commedia dell'arte*) atėjės esminis šeimininko ir tarmo tandemas. Tik komiškojoje oprotoje sumanus ir savo tironišku šeimininku gebantis manipuliuti tarnas paprastai yra teigiamas, simpatijas keliantis personažas (pavyzdžiu, Figaras), kurio intrigos padeda triumfuo ti teisingumui. O jo šeimininkas gali pasigirti tik aukšta kilme (kaip Mozarto grafas Almaviva) arba stora

pinigine (Verdi Falstaffas), bet tikrai ne kilnais poelgiais ar tauria širdimi. „Otele“ – viskas atvirkščiai: Jagas vis dar tas pats sumanus ir savo suvereną aplink pirstą lengvai apvyniojantis pavaldinys, tačiau čia jis įgauna ryškų minuso ženkla, tampa absoliutaus blogio ir niekšybės iškūnijimu. Beje, tokio santykio užuomazgą jau matome „Rigolet“e, kur hercogo juokdarys toli gražu nėra teigiamas personažas (bet jo buvimas tėvu – kitas itin svarbus tipas Verdi oprotose – gerokai sušvelnina atstumiančias Rigoletto savybes). O Otelas, išlikdamas tironišku, savininkisku suverenu (čia ir operos *seria*, ir operos *buffa* šaknys), nuo kurio įtvirtintų ištatyti ir užgaidu priklauso daugelio likimai, vis dėlto žiūrovams kelia užuojautą kaip tragikas personažas. Juo, lygiai kaip ir komiškoje oprotoje, virtuožkai manipuliuoja tarnas, bet Otelui tarsi perduodamos anksčiau sumanaus tarno pušeje buvusios žiūrovų simpatijos. Beje, ir kilmės klausimas čia pateikiamas atvirkščiai: Otelui užkopti į visuomenės hierarchijos viršūnę padeda veikla ir asmeniniais nuopelnais, o ne kilmė (jis – mauras).

Taigi jei žvelgtume tik į siužetą,

pelnytai galėtume klausti, kur čia meilė ir beveik – kuo čia dėta Dezdemona? Jos vaidmuo šiame kietų vyriškų žaidimų lauke tikrai nėra labai svarus. Anot L. Donskio, „Shakespeare'o papasakotoje istorijoje atsiranda universalaus skambesio apie moters tragediją vyru pasaulyje, kuriame vyrauja pražūtingos aistros. Venecijos maura Otelas, sykiu Jagas – jo tariamas bičiulis, o iš tikrujų išdavikas ir pavyduolis, taip pat ir Kasijus – visi yra karo žmonės.“ („Bravissimo“ 2005, Nr. 1)

Tačiau oprotoje, žinoma, būtų didelė kliauda nepaisyti muzikos ir pačios operos raidos dėsningumų. Kad taptų centrinis, personažas čia nepripravalo daug veikti, pirmiausia jis turi gražiai, įtaigiai (ir daug) dainiuoti. O kas ryškiausiai įkūnija operos galią (taigi ir muzikos galią, nes, pasak slovénų filosofo ir kultūros teoretiko Mladenio Dolario, opera – tai muzikos galios manifestacija, padarymas matoma), jei ne operos diva? Tasai išties centrinis operos plėčiaja prasme personažas, su kurio nuniukimu XX a. kūriniuose daugelis sieja ir operos žanro jos klasikiniu pavidalu mirti.

Aida arba Džilda taip pat nėra labai aktyvios veikėjos, bet jų dai-

tono, ir kitų tipų partijos. Jūsų biografijose rašoma, kad esate tenoras *spinto*. Repertuaras rodo, o balso tipas leidžia įžengti ir įlyrinio, ir į pirma minėto Kalafo (o pagal vokišką balsų nomenklaturą – į herojinio tenoro) zoną. Tad gržikime prie Eleazar. A. Kutkus, mūsų pirmasis Eleazaras, tikras profesinės doros ir uolomo iškūnijimas, buvo lyrinis tenoras; dainavo beveik visas tas pačias partijas kaip ir K. Petrauskas (tarp jų Kaniją, Manriką, Germaną ir t.t.), nedainavo Radameso, Otelio. Deja, jo operos įrašų nėra. K. Petrauskas Marijos teatre 10 metų dainavo tik lyrinį repertuarą, o Valstybės oprotoje (išskyrus kai kurias lyrines partijas) – viską, ir pagrinėti jo įrašus čia paminėtais as-

pektais būtu įdomu. Aišku, kad ir kaip „Žydė“ būtu statoma, dainininko tikslas tas pats – kuo geriau sudainuoti savo partiją. Vis dėlto atrodo, kad dabartinis pastatymas solistą tarytum įsakmianu iparcigoja surasti ir įtrauktį kiek įmanoma daugiau įvairių vokalo išgalių. Tai Jums sekasi padaryti. Eleazarą dainavote generalinėje „Žydės“ repeticijoje Peterburgo Michailo teatre, būsite kviečiamas ir spektakliams. Gal palygintumėte tą pastatymą su mūsiškiu?

V. V.: Iš dalies jie panašūs. Ir ten dėmesys sutelktas į žydų tautos likimą, yra nacių simbolikos, uniformuotų kareivų. Tenkštis Eleazaras turi būti itin stipri asmenybė, jaunesnis, agresyvesnis; II veiksme

navimas, skambantis balsas – tai ypač aktyvi ir didelj poveikį turinti garsinės materijos dalis. Ir būtent divos mirtis – dažniausiai aukojantis ir visada nepelnyta – operos scenoje sukelia didžiausią žiūrovų simpatijų bangą, šis momentas sukelia katarsį. Tad muzikos lygmeny XIX šimtmetyje – tai moterų triumfo oprotoje amžius, nors siužetai lyg ir nurodo, kad tos epochos operų kūrėjai su Verdi, vienu svariausiu to „žaidimo“ dalyvių, priešaky labai nemėgo moterų. Mladenas Dolaras pateikia pavyzdžių: divos scenoje susidegina („Norma“, „Chovanči-na“), nuduriamos („Karmen“, „Rigoletas“), pasmaugiamos („Otelas“), palaidojamos gyvos („Aida“), nusižudo („Madam Baterflai“), nušoka nuo bokšto („Toska“), numarinamos tuberkulioze („Traviata“, „Bohema“), miršta iš meilės ir pan. Nors teisibės dėlei reikia pripažinti, kad ir vyrų nesigailima, pavyzdžiu, valdovas pasirodo esas žudikas ir pasmerkiamas mirčiai kankinamoje vienuoje („Borisas Godunovas“). Nereikėtų stebėtis, nes, pasak Dolaro, XIX a. opera tapo iš esmės „katastrofų“ menu. Mintyse peržvelgus operų siužetus teks sustiki, kad operai neabejingas filosofas teisus.

Tad – apie ką yra Verdi opera „Otelas“? Kitai ne nemaža dalis operų, kurių „nuogas“ siužetas atrodo beveik visiška nesąmonė, matuojant jį sveiko proto masteliu (pavyzdžiu, Verdi „Trubadūras“), „Otelas“ turi puikų ir tvirtą šekspyriską pagrindą. Tačiau net ir šiuo atveju būčiau linkusi sutikti su minėtuoju Dolaru, kad oprotoje višpatauja ir yra svarbiausia fantazijos logika. Kaip sapne. Sapnas gali būti labai nelogiskas ir neįtikimas, bet kartu keistomis metaforomis atskleisti ypač svarbius, tiesiog esminius dalykus, kurių „blaivia“ kasdienybės akimi nematome. O jei Verdi „Otelas“ nuo 1887-ųjų vis dar statomas ir jį žiūréti bei jo klausytis vis dar einama, galima spėti, kad ir ši n-tajį kartą opera mums atskleis kažką labai svarbaus apie mus pačius.

J. B.: Dainuosite ir G. Verdi Otelą?

V. V.: Dainuosiu.

J. B.: Tad po Kipro Petrausko, Donato Lukštoraičio, Valentino Adamkevičiaus ir Virgilijaus Noriekos būsite penktasis lietuvių scenos Otelas. O Wagneris?

V. V.: Galčiau sudainuoti Sigizmundą „Valkirijoje“.

Tikrai galėtų. Gali daug, Vaido Vyšniausko pilna teatruse, koncertų salėse, televizijose. Kartais suima noras ji šiek tiek prilaikyti, populiarū būdu teisinantį, kad tai – jo paties labui.

JONAS BRUVERIS

ATKELTA IŠ 2 PSL.

G. Verdi operų Hercogas ir Manrikas, De Grijė (J. Massenet „Manon“). Repertuaras, žinoma, plečiasi. Kauno teatre dainuoju U. Giordano operos Andrė Šenjė, Don Chose (G. Bizet „Karmen“), Vilniuje (taip pat Klaipėdoje) Don Chose, „Madam Baterflai“ Pinkertoną, A. Ponchiellio „Lietuviai“ Konradą. Jau esu parengę „Pikų damos“ Germaną, bet dar nespėjau įkūnysti scene.

J. B.: Dabar, matyt, būtų sunkuoka Jas įsivaizduoti dainuojant Doną Otarui ar „Sevilijos kirpej“ Almavivą. Tačiau Jūsų repertuarę yra ir lyrinės Alfredo, Hercogo, Pinker-

Tarp profesionalios ir mokyklinės scenos

Spektaklis „Pamišelė“ Rusų dramos teatre

Austėja Adomavičiūtė

Jonui Vaitkui pradėjus vadovauoti Rusų dramai, ši scena tapo atvira savo profesionalų kelią pradedančiems jauniems aktoriams – prieš porą metų žiūrovų antplūdžio su laukė dabartinių kettvirtakursių Vaitkaus studentų darbai, o pastarosiomis dienomis čia buvo galima išvesti kitų jo mokinų, būtent šiam teatrui renkamų aktorių, pirmuoju žingsniu profesionalioje scenoje – Laimos Adomaitienės spektaklį „Pamišelė“, pastatytą pagal Izraelio dramaturgės ir režisierės Yael Ronen pjesę.

Režisierė domina sutrikusios psichikos žmonių santykiai su pasauly, gydimo ištaiga bei tokiai pat kaip jie. Ko gero, ne atsitiktinai Adomaitienė ėmėsi statyti panašios tematikos kūrinį kaip ir su ankstesniu kursu (tada darbu su studentais buvo pasirinkta Antano Vienuolio apysaka „Inteligentų palata“).

Žodis „pamišelis“ Lietuvos teatre dažniausiai kelia asociacijų su Nikolajaus Gogolio „Pamišlio užrašais“. O apskritai psichiatrinės ligoninės gyvenimo vaizdavimas scenoje retas, ko nepasakysi apie kiną. Adomaitienės spektaklis ir jam įgildenamos psichiškai nesveikų merginų istorijos man kėlė sasajų su dviem tą pačią beprotynės ir izoliacijos temų analizuojančiais filmais – Milošo Formano

„Skrydžiu virš gegutės lizzo“ pagal to paties pavadinimo Keno Kessey romaną bei Jameso Mangoldo „Mergina su trūkumais“ pagal autobiografinę Susannos Kaysen knygą. Formano ekranizacijoje pagrindinė tema buvo pacientų kova su juos prievertaujančia ligoninės sistema, Kaysen autobiografijoje svarbiausia buvo susitaikymas su liga ir pastangos ją įveikti, o „Pamišelė“ koncentruojasi į išorinį pasaulį kaip esminį beprotynės kaltininką.

Spektaklio muzika, kurta ir parinkta Fausto Laténo, šiek tiek išvairi. Čia skamba ir iš ankstesnių darbų teatre atklydusios, su niekuo nesupainiojamas Laténo temų parafrāzės, merginų svajones atspindinti Marilyn Monroe daina apie norą būti mylimai, melancholiški ir nostalgiski liaudės dainų intarpai. Tačiau atrodo, kad muzika buvo parinkta atsitiktinai, o ne vardin tam tikros prasmės.

Šalta ir skurdi spektaklio scenografija (Laura Luišaitytė): virš aktorių kabaničios metalinės lempos, kelios nutrintos kėdės, į kulisus atremta grotuotų lovų atramų siena, kairėje pusėje – juoda vonia su dušu, reikalinga, kaip vėliau paaškės, tik geidulingo gydytojos Sirkin (Žana Goncar) ir sanitaro Gajaus (Aleksandras Špilevojus) scenai. Visai tai nuo pat spektaklio pradžios nuteikia žiūrovus šaltai ir nejaukiai psichiatrinės ligoninės aplinkai, kur pi-

nasi keturių pamšelių beprotynės istorijos, turinčios būtent santykiose su tévais.

Tad ir visi kiti veikėjai pateikiami kaip kitokio tipo „beproci“ valdomi tam tikrų patologijų: Vivjen (Jelena Orlova) tévo Benio (Igoris Abramovičius) meilė dukrai visai neteiviška; Ajos (Gabija Siurbytė) motina (Liuda Gnatenko) apsčesta minčių tik apie kitą, neva mirusių dukrų Kirą ir neapykantos Ajos tévių, į kurį ši tokia panaši, gydytoja Sirkin po santūrios ir oficialios profesionalės išore slėpia ją pačią iš proto vedančią aistrą sanitarui Gajui.

Grotuotos lovų atramos – aliuzija į izoliaciją, tik kaip atlieka ši kalėjimo vaidmenį – psichiatrinė ligoninė ar išorinis pasaulus, iki beprotynės privėdė artimieji? Kaip papildomą spektaklio elementą režisierė pasitelkia videoprojekciją (Aleksandras Špilevojus), tačiau prasmingesnė ji tik spektaklio pabaigoje, kai ekrane rodomas vis priartinamas gestikuliuojančios Ajos motinos vaizdas.

Su steriliomis ir pabrėžtinai tvarkingomis seselių uniformomis kontrastuoja laisvai plėvesuojantys neindividualizuotų beprocių drabužiai. Tuo tarpu margaspalvės pagrindinių veikėjų – keturių pamšelių – sukelės ir kasos pabrėžia jų mergaitiškumą, kuris dera arba kontrastuoja su kuriamu personažu.

Nors šio, daugiausiai jaunų ak-

torių darbo išbaigtu spektakliu dar nepavadinsi, jau galima išskirti keletis perspektyvius artistus. Pavyzdžiu, gydytojos Sirkin vaidmenį atlikusi Žana Goncar turi gerus dramatiniai vaidmenys aktorių duomenis, bet kol kas per jauna ir nepatyrusi, kad sukurtų scenoje išbaigtą vaidmenį.

Taip pat galima išskirti Gabiją Siurbytę, Jeleną Orlovą, Jekateriną Makarovą (Jana), Jevgeniją Karpikovą (Tomi), nes joms pavyko sukurti gana skirtingus beprotynės kamuojamų žmonių tipus. Vivjen – liguistai vaikiška, kas sunkiai dera su pastangomis viliojti savo tévą; Tomi – klastinga manipulatorė, nuo kitų besiginkanti pykčiu, agresija ir atžarum; Janą kankina paranoja. Tuo tarpu Aja tarp jų atrodo kone normali. Rodos, apsimesti pamšelė ar iškėtė savo beprotynę jai kur kas padarė, nei gyventi su savižudybėn stumiančia nestabilios psychikos motina.

Sanitaro Gajaus vaidmens atlikėjas Aleksandras Špilevojus tenkinsi vienpusiška mačo, visų moterų geismo objekto traktuote, nors jo ir Ajos santykijų temą buvo galima išplėtoti.

Kol kas pernelyg ryškiai matyti, kad kai kurios scenos sukurtoje veikiai pedagoginiai, nei kūrybiniai sumetimais. Spektaklis labiau primena techninių pratimų pradedančiam aktoriui rinkinį. Pagrindinių

personažų fonas – neindividualizuota psichiatrinės klinikos pacientų minia. Jų „Šv. Vito šokiai“ (choreografė Leokadija Dabužinskaitė) simbolizuoją visa užvaldančią ir naikinančią beprotynę. Dinamikos ir tvarkos stokoja ir atskirų scenų jungtys, atrodo, reikalingos tik rekvizitui perstatyti. Jauniems aktoriams kol kas dar sudėtinga apgalvotai suvaldyti emocijas, todėl jos dažnai pernelyg hypertrofuoja.

Su studentų darbais scenoje kontrastuoja vyresnių aktorių vaidybą, jų vaidmenys išbaigtesni, tvarkingesni, bet gana akivaizdu, kad profesionalams šiam studentiško egzamino bruožų turinčiam spektaklyje prisitaikyti nelengva. Pavyzdžiu, gydytojos Sirkin ir Ajos motinos ginčo scenoje Gnatenko plastika pulsuojā nervingumu, o Goncar atrodo šalta ir susikausčiusi, nors scena reikalauja didelės įtampos.

Po spektaklio kyla klausimas – gal jauniems, tik ipusėjusiems studijas aktoriams tokia medžiaga dar per sunki ir neįkandama? Natūralu, kad vaidinti patologiškus iškrypelius, keistuolius, beproties merginias gana sudėtinga užduotis. Tad nenuostabu, kad spektaklis neišbaigtas – tai veikiai kūrybinėse dirbtuvėse gimęs studentų ir profesionalių aktorių eksperimentas, dar negalintis pretenduoti į repertuarinį teatro spektaklį.

Kurdamas vaidmenis, kuriu ir save

Pokalbis su aktoriumi Pauliumi Čižinauskui

Paulius Čižinauskas, vienas iš penkių „cezario grupės“ aktorių, nedaugžodžiau. Ramiai, apgalvomas kiekvieną žodį, jis pasakoja apie savo aistrą prancūzų kinui, svarsto, kokį vaidmenį norėtų suvaidinti, sakosi nenorės gyvenime būti įsprautas į kokius nors rėmus.

Kodėl pasirinkote aktoriaus profesiją?
Iš pradžių studijavau žurnalistiką. Mokiausiai dvejus metus, tačiau apsispręsti, kuo noriu būti, padėjo pamatyti geri spektakliai. Didžiausią įspūdį paliko Nekrošius. Stebėdamas scenoje vaidinančius aktorius pagalvojau, kad galbūt tokis galėtų būti ir mano profesinis keliais. Juo labiau kad mane domino įvairios veiklos ir menai, o aktoriystė jungia keletą. Scenoje tu gali ir kalbėti, ir muzikuoti, ir judeti. Norėdamas būti aktoriumi turi domėtis įvairiausia menais, kad jungdamas juos galėtum išreikštį save.

Ar aktoriaus ir žurnalisto profesijos turi ką nors bendra?

Žurnalistas yra tas, kuris kalba apie kitus žmones arba kalbasi su jais. Aktorius – tas, kuris transliuoja kitų žmonių gyvenimus. Ir vieną,

ir kitą galima būtų pavadinti savo tišku mediumu.

Ką Jums reiškia teatras?

Tai mano mėgstama sritis, kur aš norčiau ir toliai dirbt, būdas bendrauti su žiūrovais. Kai spektaklio kūrėjai pasakoja istoriją ar vaidina spektaklį, jie mezga kontaktą su publica, kuri išgyvena tai, ką mato scenoje. Galima sakyti, kad tai yra tam tikra bendravimo per meną forma.

Kokie teatre sukurti vaidmenys Jums buvo įsimintiniaus?

Negalėčiau išskirti kurio nors vieno. Mano manymu, aktorius turi būti labiau suinteresuotas ne konkrečiu vaidmeniu, jo svarbumu ar dydžiu, o bendru spektaklio kūrimu. Aktoriui, kaip ir režisierui, svarbesnė turi būti spektaklio visuma. Žinoma, atskiras vaidmuo irgi svarbu, tačiau tik kaip visumos dalis.

O kuris vaidmuo Jums artimiausias ar panašiausias į Jus?

Nelabai galėčiau atsakyti, koks aš pats esu. Vaidmenų kūrimas – tai kartu ir savęs kūrimas. Ne norčiau gyvenime būti apibréžtas ar įreminamas asmuo. Galbūt dar ir dėl to pa-

sirinkau aktoriystę, nes galiu prisiesti prie tokų žmonių, prie kurių negalėčiau prisiliesti būdamas kitos profesijos. O kuriamai personažai vienaip ar kitaip palieka pėdsakus: kalboje, mímikoje ar gestuose. Tačiau reikia atsikratyti tų įgausiuos personažų manierų ir būti tarsi tuščiu indu, į kurį gali iplisti vis kitą turinį.

Kai gaunate naują vaidmenį, kaip nusprenzdiate, koks jis turi būti?

Tikrasis personažas gimbsta scenoje, jau repetuojant. Dalį jo savybių pasiūlo režisierius, dalį pats su galvoji ar kolegos pasiūlo. Taip ir sudėlioju personažą it kokią mozaiką. Kartais net per premjerą dar ne visada tiksliai žinau, ką turiu suvaidinti. Tik intuityviai jaučiu, į ką turėčiau eiti. Manau, kad režisierius taip daro sąmoningai. Sąmoningai nepaiškina nuo A iki Z, koks turi būti tavo personažas. Tik duoda punktyrą, kuri pats turi sujungti.

Jums ir kine teko vaidinti. Kuo skirtiasi darbas kine nuo darbo teatre?

Kine turi daugiau laiko, ilgiau būni už kadro, lauki savo filmavimo akimirkos. Ten visada būna keli

dubliai, kurie padeda režisieriui išsirinkti geriausią variantą. O teatre – kaip sugebési suvaidinti tą vaikara, taip ir bus. Tik vienas dublis. Skirtumas dar tokis, kad kine nėra teatrinių priemonių, kuriomis nau dodamas gali atskleisti personažą. Čia daugiau lemia šviesa, grimas ir susikaupimas bei visagalis montażas. Negali teatrališkai vaidinti kine, nes kadre atrodisi nenaturaliai. Kameros akis pastebi kiekvieną smulkmeną, kiekvieną pamelavimą ar pavaidinimą „pro šalį“.

Kaip vertinate Lietuvos kino situaciją?

Prikluso nuo to, su kuo lyginsi. Vienas režisierius man visai nese- niai patarė procentais palyginti Lietuvos ir Vokietijos kino situaciją. Skaičiuojant procentais, tiek gerų filmų, tiek mės, vokiečiai nesukuria. Ir dėl to lietuviams nėra ko bijoti ar bėdoti. Mes turim puikų režisierių Šarūnų Bartą, tokio neturi daugelis šalių. Nereikia norėti, kad lietuvių darytu veiksmo filmus ar kurtų pramoginių kiną. Tegul tai daro Holivudas, o lietuvių tegul kuria autorinius filmus, kurie būtų įdomūs dėl režisieriaus kūrybinės individualybės.

Kokie aktoriaus profesijos privalumai, kokie trūkumai?

Nereikia kas ryta keltis tuo pat metu ir penkias dienas per savaitę eiti į darbą. Žinoma, prieš premjerą rutinos neišvengsi, daug laiko tenka repetuoti, reikia daug kantrybės. O trūkumų negaliu išskirti. Aišku, jei aktorius turi mažai spektaklių, mažiau veiklos, tai ir jo piniginė plonesnė.

Ar yra konkretus personažas, kurį norėtumėte suvaidinti?

Taip, Samuelio Becketto pjesėje „Belaukiant Godo“ yra tokis Lakis. Jis tokis nenuspėjamas, neaišku, su kuo jis būtų galima tapatinti: ar su žmogumi, ar su gyvūnu. Būtent dėl tokio nekonkretumo, neapibrėžtumo aš ir norčiau jį suvaidinti. Gal tada man pavyktų išsiaiškinti, koks iš tikrųjų yra šis personažas.

Kokie artimiausi planai?

Kuriame naują vaidinimą „Miego namai“ pagal Cezario Graužinio parašytą tekštą. Jau parodėme esizką, pavasarį turėtume padaryti išbaigtą scenos kūrinį. To dabar ir lauki.

KALBĖJOSI AGNÉ TAURINSKAITĖ

Kaip jis mane...

Agnė Narušytė

Kai šitaip perrašiau Alfonso Andriuškevičiaus esė pavadinimą, supratau – kito jau nebus. Kiek neraumu, kad tame daugtaškyje nutyksčia įtartima, mano ketinimams prieštaraudantį prasmę. Teisinuosi tuo, kad ir paties Andriuškevičiaus esė pavadinimas „Kaip jis mane...“ krei-pia mintis nekultūrinį reikšmį link. Tačiau autorius jas nubraukia pirmuoju esė sakiniu: „Žinoma, kad knygos.“ Aš, deja, šitaip nusikratyti dviprasmybės negaliu. Kas iš to, jei pasakysiu: „Žinoma, kad Andriuškevičius?“ Bus tik dar blogiau. Bet ką padarysi, nieko negaliu pakiesti – šiandien turiu pradėti kalbą nuo šio pavadinimo. Net ir girdėdama Umberto Eco perspekijimą, kad „pavadinimas, deja, jau yra interpretacijų raktas“. Belieka tikėtis, kad tekstas nepabėgs pro juo atraktintas duris...

Taigi – kaip jis mane? Šita įvardžių migla vis dėlto gana tiksliai nusako Andriuškevičiaus „Velyvųjų tekstu“ poveikį. Pirmausia – rašymui. Kaip aš rašau? Jis tikriausiai sakytu – „kandies judesiais“, kaip rašo moterys. Tebūnė. Nesiginčysi. Juk beveik visada pradedu be jokio plano, tikėdamasi, kad iki teksto pabaigos tikslas kaip nors paaiškės. Bet štai atsiveriu bet kurių šios knygos esė ir matau, kaip jos autorius grakščiu judesių paguna mano kandj. Vienatvė? Jų yra dvi: „vienatvė, kurioje jautiesi vienišas, ir toji, kurioje – ne.“ Malonumas? Jis, pasirodo, gali būti svainigantis ir blaivąs, o pastaras ypač geras tuo, kad padeda sutraukti per daug išskerjus „as“. Koks būna melas? Sankcionuotas ir ne, puolamas ir gynybinis, kaip ir tiesa. Ko reikia, kad pagamintum tekstą? Medžiagos, ideologijos ir stilistikos. O kad tobulai pasivaikščiotum, negalima pamiršti nė vieno ingrediente: neskubėjimo, betikslėkumo, benamystės, beprotystės ir rudeninio nusiteikimo. Andriuškevičiaus pasaulyje viskas išmatuojama ir suklasifikuojama – net ir beprotiškam nusiteikimui būdingas nematavimas ir ne-klasifikavimas. Tačiau keičiausiai tai, kad jo loginėmis skirtimis surantuota tikrovė ne miršta iš matematinio nuobodulio, o priešingai, atgyja naujomis formomis ir spalvomis, ima virpėti grožio ritmu. Visa iš tie vaikystės lesyklėlėn sulekiantys paukščiai: „Tai zylės, tai sniegenos. Tiesą sakant, kur kas dažniau zylės, o kur kas rečiau – sniegenos, todėl teisingiau būtų sakyti: tai zylės, zylės, zylės, tai – sniegenos.“ Abejoju, ar tai pasiekiamai kandies judesiams. Ne, rašymas turi būti konstruojamas kaip snaigė. Kad igyptu griežtai, vis tuo pačiu principu pagrįsta, bet kaskart unikalą ledo kristalų struktūrą, de-

besies lašelis turi judėti tarp skirtingų temperatūros ir drėgnumo zonų, apaugdamas vandens molekulėmis, kurių susikaupia apie 10^{19} . Spėju, kad kiekvienas būties skaidrumo kristalas, norėdamas virsty Andriuškevičiaus minties snaige, turi kelis kartus pereiti karščio ir šalčio, drėgnumo ir sausumos zonas, kad sukaupčia pakankamą patirčių kiekį, kurį tegalima išreikštį skaičiumi su devyniolika nulių.

Kaip dar jis mane? Savo pastebėjimais Andriuškevičius padengė (ir pakeitė) mano kasdienybę. Pavyzdžiu, nuo šiol, jei lyja, tai jau lyja ne šiaip sau:

*Visatoje lyja, ir niekas neklausia kodėl.
Lietus štai statmenas, šit žambus;
čia stambėja, o čia susmulkeja;
jisai bado šviesą, vėl tamsą, vėl
šviesą; drumstėja, vaiskeja;
vaikeja, paskui vyriškėja ir vėlei
vaikeja... Bet niekas neklausia kodėl.
Visatoje lyja ir lyja; ir lis; ir visatoje
nėra suvokėjo.*

Bet yra suvokėja! Nekantriai priduriu. Nes kitaip – kodėl lietus tik vaikėja ir tik vyriškėja? Tieka, žiūrėkim, kas toliau. Štai utėlės, kai vaikai jų prisirinks mokykloje, darbar man atrodys „nejudrios, matinės ir fatalistiškos“, rūkas – ne tik tirštas, bet ir lipnus, o žiūrėdama pro langą į gatvę dažniausiai matysiu, kad ten – ne Jeseninas, o Blokas. Tiesa, kai kurie pokyčiai gali būti ne į gera. Pavyzdžiu, jei užuot užsimiršusi vadinanamajame aistros glėbyje imi klausytis, kaip „kartoninėje dėžuteje“ keliš kartus subarška saldainiai, gerai tai ar blogai? Tuo tarpu pasivaikščiojimai jau taupo tikra problema. Dabar į juos žvelgiu kritiškai. Matau, kad beveik niekada nepavyksta teisingai pasivaikščioti, net jei lėtai einu ne tik palei Vilnelę, ne tik per Vilnių, bet ir per visą. Mat neklaužada sąmonė ima ir išryškina Vilnelės slenkstėtū taku atgarmaničią ryto šviesą, kitame krante žaidžiančio vaiko batu suspausto sniego girkždesį ar iš anties šnervių kylančiu garu srovele. Stingdama iš grožio suprantu, kad pasivaikščiojimas sugadintas. Bet reikalavimas solidarizuotis su benamiais praverčia kitur – pastebėjau, kad tai man padeda išgulti vienatvės baimę. Todėl pradėjau kolekcionuoti benamius. Ir tuos, kuriuos jau rado Andriuškevičius (paliukus likimo valiai tai kniūbsčius, tai aukštielininkus alaus butelių kamštukus, iš dėžutės iškratyti konservus, prie šaligatvių prilipusias išspjautas kramtomasis gumas, ant bažnyčios bokšto smailės besistenčius išsilaikeyti Saulės spindulius, baigiančias sniego iškirpti provčas, tikslu nepasiekusius vyrų ir moterų žvilgsnius), ir tuos, kuriuos pavyksta rasti man (pameštą odinę pirtinę, geltoną šlapimo pjūvį smiege, lėktuvu išartą vagą danguje, virš apsnigto stogo iškiusu galvą debesį, to-

lumoje pravažiuojančio traukinio *ta tam, ta tam, ta tam, ta tam...*). Paveikti Andriuškevičiaus teksto, šie benamiai tampa vaistais nuo praeities, nuo ilgesio, nuo beviltis-ko „kaip būtų, jeigu būtų“. Jie padeda sustabdyti vienatvės norą žūt-būt susinaikinti, virsty nevienatvė, kaskart ištrinant siék tiek manęs ki-to intencijų glėbyje. Benamiai geriausiai išmoko mėgautis „pozityvia-ja“ vienatvė, kur galima „atidžiai ir iki soties apžiūrėti savo žibantį siūliuką“, nutiestą anapusybės link. Ir nesukti galvos dėl to, ar tai nėra tik paprasčiausias voratinklis, nu-šviestas rytinės saulės taip, kad ne-simatytu jo galo, pritvirtinto prie kokio nors šiapusybės kamieno.

Jau gerokai anksčiau Andriuškevičius mane išmokė nesitenkinti gražiaja grožio puse. O tiksliau – suprasti, kodėl akivaizdžiai gražus objektas yra ne tokis gražus kaip tas, kurio grožis dygsta iš žaizdų, permatomu sluoksniu aptraukia raupsus, skausmingai deformuojais sprausda-masis į blogus darbus, svaigsta ap-sinuodijęs nuodėme ir taip toliau. Sakysite, kaip galima tokiais dalykais džiaugtis? Ar ne geriau gryni-ti groži, nuplauti nuo jo nešvarumus? Ne, įtikina mane Andriuškevičius, grožio, kitaip nei pasivaikščiojimo, gryni nereikia, tai grožiu kenkia. Nes grožis, nepatręstas kančia, yra banalus, kaip tas kalėdinis atvirukas iš tarpukario, meluojantis apie zylių ir smiegenų santykį gamtoje. Nes vien gražus ir geras grožis yra šleikištus kaip politinių partijų reklama, prieš rinkimus pasaldinanti gyvenimą, slepiantį jo neapibrėžtumą. Nes grožio išgyvenimas neatisejamas nuo tikrumo pojūčio, o tikru-mas sudarytas iš neaiškių patirties gmulų, kuriuose sumaigtą viskas, ką į mus sudėjo evoliucija per aš-tuoniadėsimt tūkstančių susijungimų, pagaliau sukūrusių ir Andriuškevičių, ir mane. Iš kur žinau, kad tai tiesa? Matau žiūrėdama į jo tekstuose atvertas grožio bedugnes, kurių sukelto svagulio stiprumas priklauso nuo atstumo tarp to, kas yra gražiai gražu, ir to, kas gražu gali būti tik tekste: *To watch his woods fill up with snow – tarytum snigti / į tamsią tamsią, bet nepiktą sielą, / (visai nekeista) tikinčią žibutę...*

Ak, dar alyvom... Šiakart jis pagaliau mane privertė į jas pažvelgti rimčiau: „Imestas į žalią pavasario ryškalą / ryškėja rausvas alyvų krūmas.“ Šiame eilėrastyje man patinka stebėti, kaip laimės pažadais vibruojantis pavasaris aliteracijomis susegamas su akyse ryškėjančios fotografijos keliamu jaudiliu. O kituose tekstuose – mintimis liesti alyvų „diržingus, beraumenius kamienus“, kai jos akimis klausosi gegutės. Anksčiau nežinojau, kad tai yra ne šiaip augalai, o būties laidininkai, anapusybės vietininkai šioje žemėje. Nes ką gi kita reiškia jų „dvilytis“ ir „dvikryptis“ kvapas, jungiantis tai, ką mūsų sąmonė linkusi atskirti vyriškumo ir moteriškumo,

gyvybės ir mirties sąvokomis? Jos trumpam leidžia pamiršti gyvenimo, deja, vienkryptį judėjimą ir pa-justi, kada pasaulis tampa tobulas: „Tą gegužės dieną įėjau pro benyktantį dzūkų kaimą. Pirmausia pajautau kvapą, o paskui – žvilgsnį. Pakėlęs galvą pamačiau šalia buvusios sodybvetės žydintį alyvų krūmą. Mūsų akys susitiko. Buvo ketvirtadienis, Budhos gimimo diena.“ Argi neaišku, kad alyvos – tai pats Andriuškevičius, jų akimis žvelgiantis į save iš kažkur vis tebesitęsiančios visatos laiko pradžios. Tai įrodo kad ir šis eilėraštis: „Štai pakeliu ran-ką, štai raukšlės pribėga šešelių. / Štai žydinčia šaką nulaužiu alyvą. / Visatos kvepėjimas tąją sekundę apmiršta.“

Ir dar jis mane moko, kaip susi-kurti blaivesnių santykį su laiku. Jis cina per visatą ar Vilniaus Jeruzalę kiek kitaip nei dauguma žmonių – ne galvomas, kaip minutes parversti pinigais, ne kažko neapciuo-piamo ilgėdamasis, ne liūdėdamas dėl nešiengiamos laiko krypties, bet neskubėdamas: „Kur galėčiau skubėti, žinodamas, kad visata be-galinė?“ – klausia jis. Iš taip laiko atkarpa mėgindama sutalpinti pasiruošimą paskaitoms, visų pažadėtų tekstu rašymą, biurokratinį popieriu pildymą, sėdėjimą susirinkimuose, stovėjimą eilėje prie kasos, valgio virimą, šventes su artimaisiais, perskaitau Andriuškevičiaus klausimą ir sustoju: visata tai begalinė... Šis klausimas numaldo nerimo kir-miną, kuris jau seniai graužia mano gyvenimo obuoli. Žinau, kad bega-linei visatai nereikia ne tik pinigų, susirinkimų ar tekstu, bet ir manęs. Todėl trumpam viską išmetu iš galvos, kurį laiką niekuri neskubėtu su Andriuškevičiumi. Žiūrime į ménuli: „Ak, tas mirtinas Li Po draugužis ménulis! Jি išvysti M. kai-me né jokios prizmés nereikia. Tai-gi mato, kad čia ne Kinija, o džukų tévynė – vis vien šviestie šviečia. Regi, kad jau ne aštuntasis amžius, o šiu metų pavasaris – spindži, ir tiek. Neabejotinai ižvelgia sidabruojas ne kokią Jangdzę, o tik šaltiniuotą Ūlą – žeria tą savo sidabrą nesusimastydamas. Negi dabar nepaste-bi, kad aplinkui ne bambukai, o si-lo pušys? Kas iš to – plieskia kaip niekur nieko ir gamina sau ne anų, o šiu šešelius... Galiausiai juk suvo-kia, kad čia aš, o ne Li Po – vis tiek žibina taip, lyg žibintų jam...“ Pat-matau, kad visatos begalybė paklot-a visuose Andriuškevičiaus tekstuose – jis rašo taip, tarsi laikas neegzistuo-ť, tarsi jo *dabar* būtų be-galinis.

Taip jis mane moko užsibūti tekste. Dar 2004 m. pastebėjau, kad negaliu rašyti apie jo esė knygą „Ra-šymas dūmai“, nes ji vis įtraukia atgal, versdama vėl iš naujo skaityti. Čia – lygiai tas pats. Nuo pirmo sakinių, net žodžio, tekstas tempia gilyn: „Meluoju nuo pat kūdikystės. Ak, ak...“ Kur nuves tas daugtaškis? Ką dengdamas atidengia tas kapo-

Alfonsas Andriuškevičius

Velyvųjų tekstuai

Intelekto raibuliai

Ileanos Florescu paroda Kaune, Mykolo Žilinsko dailės galerijoje

Tomas Pabedinskas

Italų menininkės Ileanos Florescu darbai apibūdinami „kaip labai intelektualūs ir meniški“. Tokia šios autorės kūrybos charakteristika baimamas officialus informaciniis pranešimas, kviečiantis į parodą „Panardinta biblioteka. Simfonija toliram kraštui“. Sąvoką „intelektualūs“ ir „meniški“ abstraktumas verčia pasidomėti, ką konkrečiai jos reiškia Florescu kūrybos kontekste.

Didžiąją parodos dalį sudaro fotografijos – eksponuojama daugiau nei keturiadesimt spalvotų nuotraukų iš skirtingų ciklų. Parodoje taip pat galima apžiūrėti ir savitus meninius objektus – iš vandens ištrauktas knygas, kurios, praradusios savo pirminę paskirtį, virto netiketėtų formų „skulptūromis“. Be to, keletas fotografijų eksponuojamos ne įprastai atspaustos, o šviesdėžėse. Kūrybos formų įvaivorių, atrodytų, yra nuoroda į eksponuojamų darbų šiuolaikiškumą. Tačiau Florescu fotografijos, kaip ir kiti parodos eksponatai, ne kreipia žiūrovo dėmesį į šiuolaikinės kultūros refleksiją ar jas interpretacijas, o teigia romaninį požiūrį į kūrybą ir pasaulį.

Italų menininkė nuotraukose

jamžino knygas, panardintas į vandenį. Pro raibuliuojančią ar visiškai ramą, skaidrą ar dumblėtą vandenį autorė žvelgia į pačius įvairiausių literatūros veikalus – nuo Mao Zedongo „Raudonosios knygos“ iki Williamo Shakespeare'o „Audros“. Vanduo bei jūros dugno spalvos su teikia fotografijoms estetinio patrauklumo ir perteikia knygų turinį atitinkančias nuotaikas. Tačiau svarbiausias atskirų kūrinių, kaip ir visos parodos, žiūrovui perteikiamas pranešimas išlieka tas pats. Panardindama žymius literatūros kūrinius į vandenį, autorė tartum teigia, kad genialios kūrybos, kaip ir jos žymimų žmonijos likimo posūkių, ištakos yra iracionalumas. Atrodytų, nesugretinami, skirtingu laikotarpiu, pasauležiūros ir autorių kūrinių Florescu darbuose „panyr“ į belaijį, su jokiomis konkretiomis istorinėmis aplinkybėmis nesusijusi kūrybos šaltinių, kurio vaizdine metafora tampa viena iš gamtos stichijų.

Tokio italų menininkės darbų kūrimo įspūdžio nepadeda pažairinti ir parodos anotacijoje siūlomas miglotos interpretacijos. Galbūt ją perskaitęs žiūrovas pastebės, kad „ramus ar vibrerantus vanduo vi-

sada lyg veidrodis atspindi daugybę minčių ir posakių“; gal pagalvos, jog stebi „knygos krikšto vaizdus“ arba „klausosi gubės giesmės žanrui, kuriam skaitmeninėje epochoje lemta išnykti“. Tačiau tokias minčių provokuoja parodą lydintis tekstas, o ne patys kūrinių. Net su konkretčiais įvykiais ar asmeniniu autorės gyvenimu susiję darbai atrodo atitinkę nuo mums pažįstamos tikrovės. Iš Florescu gimtinės kilusiu rašytoju kūrinių sąsajas su konkrečiu kultūriniu kontekstu ar nunio-koto Bukarešto atvaizdu asociacijas su skaudžia tikro gyvenimo patirtimi sušvelnina ir į vaizdinių metaforų gelmę nugramzdina fotografijose matomas vanduo. Gal kaip tik dėl tokio apibendrinančio fotografijos žvilgsnio į jos kūrinių ekspoziciją iš pažiūros durnaijų isilieja ir M.K. Čiurlionio skirtingų fotografijų serija „Čiurlionis. Ezoterinė kelionė. 1875 m. – 1911 m.“ bei šviesdėžė pavadinimu „Simfonija toliram kraštui“. Žymiojo lietuvių kompozitoriaus ir dailininko vardas italų menininkės parodoje be vargo įrašomas šalia kitų didžiųjų pasaulio menininkų.

Tačiau tampa akivaizdu, kad Florescu darbų prasmę kuria ne tiek

Ileana Florescu. Iš serijos „Čiurlionis. Ezoterinė kelionė. 1875–1911 m.“

originalus autorės braižas ar konceptualūs sprendimai, kiek italų menininkės fotografijose jamžintos knygos ir su jomis susiję platūs kultūriniai bei istoriniai kontekstai. Šia prasme Florescu darbai tikrai yra „intelektualūs“ ar, tiksliau tariant – skirti intelektualiam žiūrovui. Parodos lankytos, norėdamas gerai suprasti fotografijas, turi žinoti panardintuosius literatūros veikalus. O medžiagos pasirinkimas grindžiamas gana paprasta ir kaskart panašia prasmė kuriančia formulė: estetiskai patrauklios spalvotos fotografijos ir jose jamžintų garsių literatūros kūrinių žavesys leidžia žiūrovui pajusti, regis, laikui nepavaldaus meno genialumo ir beasmenio, amžino gamtos gyvybingumo dvelksmą. Tokie Florescu darbai atrodo ir meniški, t.y. gražūs, ir kartu intelektualūs. Vis dėlto kai fotografijoje matomas parbrasčiasias turinės vadovas po

Romą, tokia kūrybinė taktika tam-pa neveiksminga. Žinoma, girdą po Romos miestą užfiksavusi fotografija – tai savotiška „duoklė“ Kauno žiūrovui ar, kaip rašoma parodos anotacijoje, „jungiamojo elemento su Italija simbolis“. Tačiau ji parodo, kokie paprasti ir mažai varijuojantys yra kūrybiniai menininkės sprendimai.

Parodą verta aplankyti tiems, kuri nori dar karta paklajoti po gerai pažįstamas ir romantiškas gana tradicinio fotografijos meno gelmes, bet čia bus sunku ižvelgti nuorodas, kreipiančias į šiuolaikinės kultūros teritorijas, kurias kasdien tenka žymėti vis iš naujo.

*Paroda veikia iki kovo 13 d.
Mykolo Žilinsko dailės galerija (Ne-prilausomybės a. 12, Kaunas) dirba antradienių-sekmadienį 11–17 val.*

Rutinos gedimai ir taisymai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

kuria šaltą technokratinę aplinką. Tuo tarpu greta esančiuose monitoriuse transliuojamas vaizdas iš koridoriaus, taigi kūriniu lankytujas visą laiką yra stebimas. Taip sukonstruojamas tam tikras panoptikumas, ir žmogus yra baudžiamas, net (dar) nenusikaltęs.

Parodoje eksponuojama nemažai kūrinių, kurie koncentruojasi į tam tikrą socialinę problemą ar problemas. Pavyzdžiu, Epp Kubu darbas „Raudos ir dejonės“ atskleidžia vi suomenės susvetimėjimą. Įvairose vietose verkiančia moterimi susirūpina ir jai padėti mėgina tik banko darbuotojos, kurių pareiga yra rūpintis klientu, o jai pravirkus bibliotekoje ar netgi prie vyro kojų aplinkiniai yra abejingi ir palieka moterį kentėti vieną. Kūrinyje yra ir bevitiskumo kulminacija, kai moteris

ima mazochistiškai vėl kankinti save – verkdama žiūri vaizdo įrašus, kuriuoje verkia, ir taip vėl iš naujo išgyvena nemalonias situacijas. Abejingumą ir tylą tepasiūlo butaforniū Timo Tootso „Informacijos linija“ – telefonu nepaskambinsi, o ragelyje negirdėti jokio signalo, nors parodos lankytujos vis dėlto raginamas pakelti ragelį ir įtraukiamas į fiktyvų beprasmišką žaidimą.

Visuomenės vartotojiškumas apmąstomas „Johnson & Johnson“ kūrinyje „Vartojimo sluoksnių“, atliepiantį dar XX a. 7-ajame dešimtmetyje išsakytas Richardo Hamiltono mintis: „Miestietiško gyvenimo menininkas neįsvengiamai yra masinės kultūros vartotojas ir jos bendrininkas.“ Taigi darbe rodomas ir balerinos šokis, ir daiktas (meno kūrinių – automobilis), ir muzikuo-

jantis styginių kvartetas, o šis videodarbas gali būti ir bus suvartotas tam tikros tikslinės auditorijos. Tuo tarpu Triin Tamm tiesiogiai ragina vartoti kūrinių, siūlydama išsigyti knygą iš „Knygų rietuvės“

Ekonominė krizė ir su tuo susijusios socialinės problemas vaizduojamos Flo Kasearų videodarbe „Galiojimo laikas pasibaigė“, tik jaime visuomenės vartotojiškumas jau nebe toks gajus – paprasčiausiai beveik niekas nieko neįperka. Kūrinyje ironiškai parodoma apgailėtiniai šiandieninė situacija, kai žmonės netenka darbo, o kažką dar turinys turi suktis kaip tik išmanydami. Darbas nagrinėja pažeminimo (buves verslininkas slepiasi nuo pirkėjų, kasininkė pagauta vagiant), apgaulės (parduotuvės savininkė nesumokėjusi atleidžia žmones, sakydama, kad jiems nepavyko bandomoju laikotarpiu) ir fikcijos (žmonės apsimeta pirkėjais, nors nieko nerperka) temas.

Didingai raudont kiliu pasitinkanti ir išlydinti Deneso Farkaso ir Neemo Kūlmo instalacija „Vytautas Didysis“ lyg ir neišsitenka kasdienybės naratyve, bet pratęsia fiktyvumo temas. Kūrinyš kalba apie dvi Lietuvoje ir Vengrijoje gajas legendas apie praeityje egzistavusį valstybių „aukso amžių“, kai jos buvo galingos ir didžiules: Lietuva nutūsus iki Juodosios jūros, kurioje

Timo Toots. „Informacijos linija“. 2011 m.

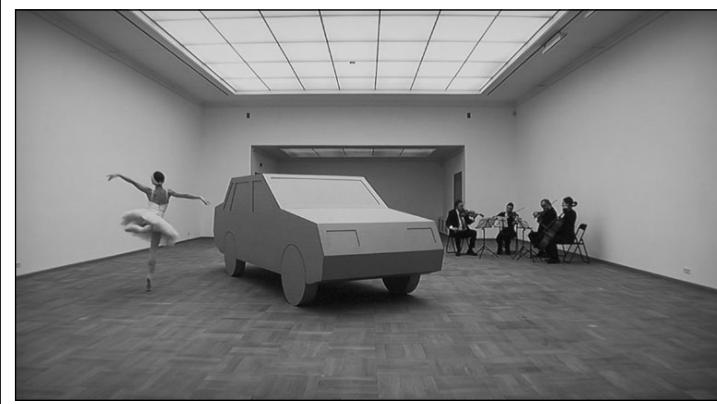
Vytautas Didysis girdė savo žirgus, o Vengrija skalaujama net trijų jūrų. Tačiau pakankamų įrodymų, patvirtinančių šias legendas, néra. Tai gali klausiamasi, ar iš pažiūros tokie pamatiniai dalykai kaip tautinis identitetas, didžiavimas savo valsstybe, savęs susiejimas su bendra tautos istorija néra paremti legendomis ir fiktyviais pasakojimais?

Nors paroda daugiausiai koncentruojasi į šiuolaikinės visuomenės problemas, ir, kaip teigiamai parodos anotacijoje, su tuo susijusiu spekulavimu, rizikavimu, nusivylimu ir gėdos jausmais, kartu ji kalba apie esmingesnes problemas, verčia abejoti, kas yra tikra, o kas ne. Greta skleidžiasi ir sunkiai apčiupiama amžinos kasdienybės tema. Cituo-

jant Auksuolę Čepaitę: „Kasdienio gyvenimo tikrovė yra sutvarkyta tikrovė. [...] Tai yra kultūrinė tikrovė, kur dėmuo „savaime suprantama“ yra reikšmingas organizuojantis principas, o gyvenimo rutiniškumas yra neįsvengiamia duotybė ir imperatyvas“. Tačiau nors kasdienybė dažniausiai banali arba tiesiog jokia, žmogui, išmuštam iš rutinos, ji tampa pagrindine siekiamybe bei svarbiausiu organizuojančiu principu. Taigi šioje parodoje jaučiamai kiek sugedusios ir truputį taisomos kasdienybės atgarsiai.

*Paroda veikia iki kovo 13 d.
Šiuolaikinio meno centras (Vokiečių g. 2, Vilnius) dirba antradienių-sekmadienį 12–20 val.*

„Johnson & Johnson“. Kadras iš videofilmo „Vartojimo sluoksnių“. 2011 m.

Apie vienos šalies ambasadą

Įspūdžiai iš medijų meno festivalio „Transmediale“ Berlyne

Danutė Gambickaitė

Besidomintieji žino, kad iki 1997-ųjų festivalis „Transmediale“ ilgą laiką gyvavo kaip videomeniu skirtas renginys ir vadinosi „Videofest“, vėliau, kai medijų meno savyka smarkiai išsiplėtė, pakeistas ir pavadinimas. Dabar, ko gero, tai tokio tipo festivalių lyderis Europoje.

Lankantis šį metų festivalyje, taip pat ir šalia vykusiame „Club Transmediale (CTM:Live??)“, buvo galima pajusti šiok tokį persisotinimo naujujų medijų menu jausmą. Tačiau nuovargis yra natūrali festivalio, kuriame dalyvauja apie 200 dalyvių iš bene 30 valstybių, lankytocio būseną.

Tariūosi suvokusi bent kelis ryškesnius šiu metų „Transmediale“'s' ypatumus, kurie nebūtinai tiesiogiai yra susiję su pagrindine tema – *responsability*, bet vienokiui ar kitokiu būdu neįšvengiamai turi su ja ryšį. Iš esmės *responsability* – stilinga fontetinė ir lingvistinė manipuliacija, konkrečiu atveju reiškianti: „Internetas – mūsų draugas ar pričias?“ Kalbant apie „Transmediale“'s' renginių pavadinimus ir terminą, jie visi įmantrūs, prie jų koncentruota reikia išprasti (o analizei net reikėtų atskiro teksto), geriau pateikiu kelią pavyzdžiu: „Response:ability“, „interACTicons“, „HacKaWay“, „SyncExistence“, etc. Pagrindinis dėmesys festivalyje, kaip jau galima suprasti, buvo skirtas internetui ir, žinoma, mūsų galimybėms ir atsakomybėms valdyti šį itin (!) galingą įrankį ar, kaip pasakyti medijų teoretikas Derrickas de Kerckhove'as – „didžiausią valstybę pasaulyje“.

Iš tiesų „Transmediale Response:ability“ kick priminė tos *mega super duper turbo* šalies (interneto) ambasadą ir visus jos politinių, socialinių ir ekonominų sistemų ar, greičiau, jų trūkumų/pranašumų diktuojamus struktūrinius ir komunikacinius, organizacinius ir finansinius pliusus bei minusus. Kaip paaiškėjo spaudos konferencijoje, finansine prasme „Transmediale“ išgyvena ne geriausius laikus. Atrodo, smarkiai apkarpytas biudžetas sutrukė igyvendinti daugelį užmojų. Žavus atsitiktumas, jog nuolat stringanti technika kažkuo metu pradėjo, regis, visai harmoningai akomponuoti, kaip patys rengėjai užsiminė, „kiek kakofoniškai festivalio programai“. O kakofoniškumą veikia ir konkretus objektas (internetas), ir bet koks su juo susiję diskursas. Žinoma, tai supratau vėliau, ir išsyk sąmonėje kakofoniškumas tapo dar vienu šiu metų „Transmediale“'s' ypatumu.

Apie informacijos perteklių yra rašę, kalbėję, pateikę teorijų bene visi naujujų medijų teoretikai. Nicholo Carro interviu (išspausdintas „Šiaurės Atėnuose“ 2010 10 15, kalbino Piotras Stasiakas) patraukė viapsišku adekvatumu „Transmediale“'s' temoms: „Kiekvienna nauja informacinių technologiją (spaudos, radio, televizijos) palieka antspau-

dą mūsų smegenyse. Kita vertus, interneto atveju, norėdami prisitaikyti prie greito srauto nedidelų skirtinės informacijos porcijų, kurias jis mums pateikia, turime aukoti sutelktą mąstymą ir galimybę kontempliuoti bei reflektuoti. Jeigu vertiname žmogaus proto gilumą ir subtilumą, ši tendencija turėtų kelti nerimą.“

Nerimas, kalbant apie naujujų medijų teorijas, yra labai svarbus ir neįšvengiamas, vienokiu ar kitokiu pavidalu lydintis ne tik technopessimistinius, bet ir technooptimistinius pasiskakymus. Nemažai nerimo glūdėjo pagrindinėje ir svarbiausioje „Transmediale“'s' diskusijoje „Body:Response“ su filosofu, medijų teoretiku Franco Berardi (Bifo) (bent kelis kartus jis lankėsi ir Lietuvoje) ir sociologu Maurizio Lazzaratu.

Daugiausia kalbėta, apmasyta, kokiai įtaką skaitmeninių (interneto tinklo) ryšiai daro mūsų visuomenei (politikai, ekonomikai etc.). Remtasi svarbiausiu šiu laikų filosofu, rašytoju (Pierre-Felix Guattari, Gilles Deleuze, James Graham Ballard etc.) veikalų mintimis ir diskutuota su jomis. Kaip išengti romane „The crystal world“ (1966) Ballardo aprašyto gyvenimo, kaip nesibaigiančios kristalizacijos (*life as non periodical crystal*), aliužios. Ar skaitmeninio ir finansinio dėmenų susijungimas, susiliejimas nesugriauna kognityvinės kapitalistinės ekonominės kris-talo ir nesukuria naujos kapitalizmo (?) formos?! Arba kitokio kristalo – gyvybės šaltinio (aliužija i Deleuze'o kino teorija). Taip pat jdomi tema glūdėjo diskusijos fone (regis, pirmą kartą užčiuopta Bifo pasiskyme) – dėl naujos kapitalizmo formos, susijusios su galios struktūru perkeliimu į skaitmeninę „valstybę“, nykstanti „europiečio“ tapatybės vertę.

Dar viena interneto diskurso diktuojama tema ar, greičiau, potemė – atvirumas. Hamletiškas „būti atviram ar nebūti?“ skleidėsi ne vie-name „Transmediale“'s' pasiskymu, diskusijų, pristatymų. Geriausiai ši tema buvo artikuliuota pokalbyje „Lost in The Open?“, kur pristatyti „Traces“ (Transcultural Research Artist Curator Exchange Series). Jame dalyvavo ir du lietuvių, Vytauto Michelkevičiaus ir Mindaugo Gapševičiaus, inicijuoti kultūrinę decentralizaciją skatinantys, populiarinantys projektai: „Nidos meno kolonija“ ir „Migruojanti akademija“. Festivalyje jie pristatyti su arbata ir pyra-

Pastato, kuriame vyko „Transmediale“, vestibiulis

J. GRÖGER NUOTRAUKOS

guojantys, kvestionuojantys projek-tai. Pokalbio moderatorius, medijų teoretikas Mushonas Zer-Avivas, klausamas, „o kam reikia viską at-verti ir kokios to atvėrimo pasek-mės?“, nemenkai suglumino „Open everything“ projekto autorius. Be-jе, šis klausimas (provokacija) labai organiškai susiliejo su viena pasta-ba iš publikos, kad esminė *open source* produktų, projektų, reiškinijų problema (ypatybė) yra ta, jog jie labai dažnai sukuriami ir paliekami likimo valiai, taip nieko ir nepasa-kant, nepadarant jokių išvadų, kitaip tariant – neprisiimant atsakomybės.

Būtent įvairiausiemis vadinamie- siems *open source* produktams ar šiaip interaktyviems projektams festivalyje skirta daugiausia dème-sio. Jie pristatyti buvo sukurtos ir atskiros zonas: „HacKaWay“ ir „Open zone“. Taip pat jų pristaty-mams skirta ir nemažai festivalio programos laiko, „Open Zone“ pri-stattyas ir tarptautinis projektas „Traces“ (Transcultural Research Artist Curator Exchange Series). Jame dalyvavo ir du lietuvių, Vytauto Michelkevičiaus ir Mindaugo Gapševičiaus, inicijuoti kultūrinę decentralizaciją skatinantys, populiarinantys projektai: „Nidos meno kolonija“ ir „Migruojanti akademija“. Festiva-luje jie pristatyti su arbata ir pyra-

gu, kurie suveikė kaip savo iška-medija (prancūzas), kviečianti prieiti ir bendrauti. „Traces Lounge“ į šiu metų festivalio siūlomą atviru-mo potemę įsiliejo kaip gyvas interaktyvius ir atverčiai, atsivertai skati-nančio projekto pavyzdys. Visi užsukę apsidairyti į „Traces Lounge“ zo-ną galėjo pasidalinti savo išpūdžiais ir šiaip savimi per tiesio-ginę radiotransliaciją.

Man asmeniškai vienas jdomiau-sių renginių buvo Marcelio Schwie-rino kuruotos videofilmų peržiūros „SyncExistance“. Ypač plataus spektro tiek laiko, tiek žanrų, tiek geografiniu atžvilgiu programa ska-tino judančią vaizdų istoriją apmastyti atraminiu tašku pasirenkant šiuolaikinio žiūrėtojo percepcijos kakofoniškumą, šis (su ryškiomis aliužiomis į Guattari ir Deleuze'o „rizomą“) dažniau yra nukrepiamas ne į filmo temos ar naratyvo, o į redagavimo (postprodukcijos) analizę. Būtent postprodukcijos pa-veiktas laiko ir erdvės dekonstravi-mo (desynchronizavimo) principas, similtaniškumas, universalizmas filmų peržiūroje buvo permastom-iųvairiais kampais. Žvelgiant iš šios perspektyvos, videoprograma taip pat gana natūraliai įsiliejo į bendrą festivalio temų lauką.

Daug dėmesio skirta televizijos

fenomenui aptarti. Keliose peržiū-rose parodyta išimtinai reta pirmųjų televizijos programų medžiaga. Bet labiausiai (geraja prasme) nu-stebino Ala Younis kuruota trumpu filmu programa „Arab Shorts“. Joje visi šiuolaikiniai arabų videome-no kūrėjų filmai kick netiketai išsi-skrydė jautrumu, nuobodulio estetika, vaizdo švarumu, kontempliatyvumu ir gaiviu požiūriu į aplinką, kuris neblogai nuplovė tą minčtajį per-sisotinimo jausmą. Kick susigėdau supratusi (ir išgirdusi), kokį vaizdą dažno europiečio sąmonė pradeda piešti išgirdusi žodį *arabs*.

Iš esmės „SyncExistance“ – labai patogi tema, nes sinchroniškai eg-zistuoti vienas šalia kito dėl reda-gavimo/postprodukcijos gali absoliu-čiai viskas, kad ir filosofai Marshallas McLuhanas ir Williamas Flusseris. Programoje pasitaikė ir retą dokumentinę medžiagą su šiu mąstytoju pasiskymais gretinanti peržiūra. Be-jе, McLuhanas ir Flusseris festivalyje minėti gana nemažai. Svarbiausias festivalio leidinys buvo riboto tiražo autentiškų McLuhano užrašų – faktišilių rinkinių pavadinimu „Counterblast“. O nemažai teorinio pobū-džio projektų varžesi dėl „Williamo Flusserio teorijų apdovanojimų“ (*William Flusser theory awards*).

Reikėtų tarti bent kelis žodžius apie kitą „Transmediale“'s' renginį – „Club Transmediale (CTM)“, kuris labiau yra skirtas muzikai ir „after-party“ daliai. „CTM“ nu-stebino kaip savo iška-medija opozicija minėtam „Transmediale“'s' kakofoniškumui. Žinoma, šis renginys mažesnis, gal-būt todėl labiau vientisas. Jame daugiausiai kalbėta apie muzikos „gvymą“ dabarties kontekste. Ke-liuose „CTM“ renginiuose dalyva-vavo vienas elektroninės muzikos pra-dininkas Mortonas Subotnickas, jo koncertas atidarė abu festivalius.

Vietoje išvadų, kurių galbūt „tra-giškai“ norisi, siūlau pažiūrėti eks-perimentinio kino režisieriaus Got-frey Reggio „Qatsi“ trilogiją (ypač du pirmuosius kūrinius) bei paklausyti kompozitoriaus Philipo Glasso garso takelį, nes daryti išvadą apie šią „valstybę“ (su visom jos ambasadom) „tragiškai“ nesinori.

Tikras kinas

Nauji filmai – „Tikras išbandymas“

Živilė Pipinytė

Naujausias Ethanu ir Joelio Coenų filmas „*Tikras išbandymas*“ („True Grit“, JAV, 2010) sugrąžina į laikus, kai atsirado didieji amerikiečių mitai. Juos padarė matomus pats amerikietiškiausias kino žanras vesternas. Didvyriškas laukinių Vakarų užkariavimas, neaprēpiamios prerijų erdvės, kalnai, atkakliai su indėnais už nauja šalį kovoje pionierai, gerai žinoję, kur eina gėrio ir blogio riba, gerą pušimtį metų maitino vesternus ir žiūrovų vaizduotę.

Septintajame XX a. dešimtmetyje mitai buvo sugriauti ir vesternas tapo antvesternu: didvyriški pionierai pavirto tikrais nusikaltėliais, gėrio ir blogio ribos nebeliko, naujas gražus pasaulis buvo sugriautas iki pamatu. Postmodernistiniams kiniui liko tik žaisti mitais bei ju griežvęjų įrodymais ir laukiniuose Vakarose įkurdinti japonų samurajus, kinus ir kitokius kino nuotykių ieškotojus. Žlugo ir vesterno mitas. Jis atrodė naivus ir vaikiškas. Nors grįžti prie žanro ištakų bandė ne tik Clintas Eastwoodas. Prasidėjus „*Tikram išbandymui*“, atrodo, kad ir broliai Coenai rengiasi kurti tikrą vesterną. Jie pasirinko chrestomatinę Charleso Portiso knygą, kiekvienam intervju pabrėžia, kad norėjo likti jai ištikimi ir visai ne-kūrė garsios 1968 m. Henry Hathaway'aus ekranizacijos perdirbinio.

Pirmasis filmo epizodas savaip simboliskas. Traukinys sustoja ten, kur baigiasi bégiai. Didysis geležinkelis dar tiesiamas ir sustojimas yra naujojo pasaulio riba. Iš traukinio tą 1873-ųjų velyvo rudens dieną išlipa ryžtinga keturiolikmetė Metė Ros. Ji atvyko pasiūtėti savo tėvo palaičių. Tėvą dėl kelių aukso plokštelių nužudė perėjūnas Čeinis. Mergaitė nori, kad žudikas būtų sugautas ir nuteistas pakartai miestelio aikštėje, kur vos atvykusi ji stebi trijų nusikaltėlių egzekuciją. Čeinis pabėgo į indėnų teritoriją ir niekas nedega noru jį sugauti.

Metė nusprendžia pasamdyti patį nuožmniausią nusikaltėlių persekiojtoj. Tai – Rusteris Koburnas, prasigėres vienaakis, gyvenantis kinų prekeivio parduotuvės sandėlyje. Jo „saskaitoje“ – per dvidešimt nūšautų nusikaltėlių. Kad Metė monka derėtis, įsitikiname filmo pradžioje, kai ji susigrąžina pinigus iš tėvui arklius pardavusio parduotuvės savininko. Derybų epizodas tokis iškalbingas, kad paskui net neabejoji, jog jai pavyks ištikinti Koburną ir pasiekti teisingumą.

Bet Coenams tokia istorija būtų pernelyg optimistiška ir pasakiška. Koburnas nori vykti be mergaitės, prie jo prisijungia ir komiškas Tek-saso reindžeris Labefas, jau seniai persekiojantis Čeinį už kitus nusikaltimus. Metė nepasiduoda, todėl galiausiai Čeinį jie gaudys visi trys ir jų kelias bus klotė nuklotas lavonais.

Pasaulis, kuriame gyvena filmo herojai, labiau primena biblinį, kuriame tik pradeda formuoti teisin-gumo, teisės, keršto ir atpirkimo są-vokos. Teisus yra tas, kuris sugebės išsiauti pirmas. Tai jau seniai suvokė Koburnas, tai supranta net pasipūtelis Labefas. Tik keršto angelas Metė vis dar tiki, kad nusikaltėlis turi būti teisiamas ir nubaustas. Todėl ji ištvers didžiausius išbandymus. Bet susidūrusi akis į akį su taip ilgai persekiotu Čeiniu, staiga su-triks ir ilgai nedrįs išsauti.

Žiūrint „*Tikrą išbandymą*“ atrodo, kad broliai Coenai visą gyvenimą nežaidė postmodernistinių žaidimų, bet nuo mažens kūrė vesternus. Rogerio Deakinso nufilmuotos erdvės dvelkia didybe, peizažai perteikia artėjančią žiemą ir nepakeliamą šaltį – dar vieną filmo herojų išbandymą. Prislopintos spalvos pabrėžia ne tik rūsčią gamtą, bet ir prievertas pritvinkusią atmosferą.

Tik mitinis laikas, į kurį sugrižta Coenai, visai ne tokis, kokį rodė ir klasikiniai vesternai, ir antvesternai, nors filmo kūrėjai tiksliai išsau-go tai, kas yra kiekvieno vesterno siužeto esmė: blogio ir gėrio dvikova. Yra keli „bet“. Pirmiausiai tai, kad ta gėrio ir blogio kova matome paauglės akimis. Prtingos, ryžtingos mergaitės, bet vis dar vaiko. Ji tarsi Alisa Stebuklų šalyje, kur gali atsikilti bet kas, ar nuotykių ištroškės Tomas Sojeris. Kelyje gali pasirodyti

„Tikras išbandymas“

indėnų stomatologas lokio kailiu ar aukštai ant medžio šakos kybantis pakartas nusikaltėlis. Koburnas pri-verčia mergaitę lipti į medį ir jį at-rišti, kad įsitikintų, ar tai ne Čeinis. Ne tik šitame epizode iškart atpa-žišti Coenų humorą. Iš pirmo žvilgsnio Koburnas ir Labefas nelabai skiriasi nuo jų gaudomų nusikaltėlių. Tai, kad jie tarnauja teisingumu, skamba gana salygiškai. Visiškai nenustebtum, jei jie patys taptų traukinių plėškais ar žudikais.

Bet Coenų filmas tuo ir ypatinges, kad priverčia patikėti gėrio galia. Mergaitė, kuri taip atkakliai sicia teisingumo, regis, įtikina ir savo bendažygis, kad tai prasminga. Todėl naktinė scena, kai Koburnas nori išgelbėti Metė nuo mirties, įkandus gyvatei, prisodrintas bibli-nių prasmui. Ši scena akivaizdžiai iškrenta iš viso filmo, bet, man re-gis, todėl, kad Coenams jি viena svarbiausiu ir pasakiškiausiu. Joje simboliskai įtvirtinamas moralinių vertibių ilgesys ir nubrėžiamā gė-rio ir blogio, mirties ir gyvybės, pa-siaukojimo ir didvyriškumo riba. Todėl „*Tikras išbandymas*“ – retas šiaisiai laikais filmas, duodantis visa tai, dėl ko iš tikrujų nuo pat pra-

džių ir einame į kiną: išlikimo pa-moką, gėrio ir blogio susidūrimo drama, tvirtus charakterius ir įtikina-mą moralitę, nesvarbu, kad iš mažos mergaitės lūpu.

Manau, nėra reikalo įrodinėti, jog broliai Coenai – nuoseklūs pen-simistai. „*Tikras išbandymas*“ (gal „*Tikras didvyriškumas*“ ar „*Tikras vyriškumas*“) tiksliau pabrėžtu ga-na ironišką Coenų požiūrį į filmo herojus) neišskaido abejonų blo-gio galia ar žmogaus prigimtyje sly-pinčiu blogiu, bet vis dėlto priverčia ir patikėti kiekvieno filmo persona-žo pastangų jí nugalėti prasmin-gumu.

Puikūs aktoriai Jeffas Bridgesas (Koburnas), Mattas Damonas (La-befas) ir debiutantė Hailee Steinfeld (Metė) paverčia Coenų pasvars-tymus konkrečių ir prieštarinę žmonių drama. Todėl tai ir filmas apie niekuo nebentinkintį šių dienų pasaulį, gal net labiau apie jí, nei apie tuos mitų pradžios laukinius Vakarus. Juk neatsitiktinai finale, kai subrendusi moteris Metė vyksta susitikti su keliaujančio cirko arti-stu tapusiu Koburnu, nuskambia fra-zė: „Mūsų laikas baigėsi.“

50 centų už keiksmažodį

Hailee Steinfeld apie darbą „*Tikro išbandymo*“ aikštéléje

Pagrindinį Metės vaidmenį brolių Coenų filme „*Tikras išbandymas*“ atlikusi trylikametė Hailee Steinfeld buvo nominuota „Oskarui“ ir sulaukė daugybės pagyrimų. Apie tai, kaip jai sekėsi filmavimo aikštéléje, Hailee papasakojo lenkiško „Newsweek“ kino kritikui Krzysztofui Kwiatkowskiui. Pokalbių pateikiame su-trumpintą.

Vesterno žanras, regis, nelabai tinka šių dienų pasauliui. Tau trylika metų. Ar kinas apie laukinius Vakarus tau kažką sako?

Prieš kurį laiką jis man buvo vi-sai svetimas. Paaugliams skirta kul-tūra koncentruojasi beveik išimti-nai į tai, kas yra čia ir dabar. Bet darbas „*Tikro išbandymo*“ aikštéléje mane paketė. Išmokau susitap-a-tinti su žmogumi, gyvenusiu kitoje tikrovėje. Bet pirmiausia turėjau suprasti paauglę, kuri nusprendė at-keršti už tėvo mirtį. Jos ryžtas man artimas. Viskas keičiasi, bet užsišpy-rimas, su kuriuo manu amžiaus žmonės siekia tikslą, nesikeičia nie-kad. Aš bet kokia kaina siekiau šio vaidmens.

Ar anksčiau buvai mačiusi brolių Coenų filmus?

Žinojau, kas yra Coenai, bet tik prieš filmavimą pasižiūrėjau visus jų filmus. Namuose neturiu meniškos aplinkos. Tėvas yra kūno ren-gbos treneris, mama – interjerų dekoratorė. Kinu susidomėjau būdama aštuonerių, nes pusbrolis vaidino reklamoje, o draugė – mėgėjiskame teatre. Supratau, kad tas pasaulis man yra pricinamas. Tėvai mane nusiunté į metinius vaidybos kursus, kad įsitikinčiau, ar tikrai gerai jausiuosi scenoje ar priešais kino kamerą. Man tai patiko, todėl mama surado agentę ir asmeninį vaidybos mokytoją.

Ar jaudinais, eidama į tokį kino meistrų atranką?

Aišku, kad jaučiausi nedrąsiai. Bet manau, kad aktorių atranka – natūralus keliais į profesiją. Buvau gerai pasirengusi ir perėjau visus tris atrankos etapus. Nors vėliau, kai sužinojau, jog vaidinsiu „*Tikrame išbandyme*“, ilgai negalėjau susigventi su ta mintimi.

Kaip rengesi vaidmeniui?

Kažkada mokiausi joti, tai man

nebuvo problema. Bet bijojau šau-dyti į revolverio. Tris savaites tėvas kasdien vedžiojo mane į šaudykla. Keliolika dienų prieš prasidedant filmavimui Coenai pakvietė aktorius į repeticiją. Kalbėjomės apie tai, kaip įsivaizduojame savo personažus.

Kaip prisimeni filmavimą?

Tris su puse mėnesio filmavome nuošaliose vietovėse, kur nebuvo interneto ir mobiliojo telefono ryšio. Jaučiausiai visiškai atskirta nuo pasaulio. Didmiesčių paauglėms tai retai pasitaiko. Be to, buvo ekstre-maliai šalta ir vėjuota arba pragar-iškai karšta. Bet tai taip pat gera patirtis.

Kaip su tavimi dirbo broliai Coenai?

Visada kartu! Jie net nereikia kalbėtis, ir taip vienas žino, ką gal-vojva kitas. Aikštéléje jie niekad ne-sedi režisierių kėdėse. Visada šalia aktorių, pasirengę jems padėti. Jie visai nesielgė su manimi kaip su kvailiu vaiku. Nesistebiu, kad jie da-vė visiškai laisvę Jeffui Bridgesui – jis didis aktorius. Bet jie jidėmiai

klausėsi ir mano pastabų. Tikrai. Jaučiausiai dalyvaujanti filmo kūrimo procese.

O kiti aktoriai? Ar tau patarinėjo?

Joshas Brolinas, Mattas Damona-
nas ir Jeffas Bridgesas turi dukras, tad į mane žiūrėjo siek tiek téviškai. Patarinėjo, rūpinosi, kad neper-
šalčiau ir neperkaisčiau. Daugiau-
sia scenų vaidinau su Jeffu. Jis
pasakojo anekdotus apie laikus, kai
vyksta filmo veiksmas, arba istori-
jas, kurios leido man geriau suprasti
Metės jausmus. Mane erzino tik jų

keiksmažodžiai. Liepiau jiems mo-keti po 50 centų už kiekvieną vul-garizmą, jie taip pat liepė mokëti, kai pasakydavau „I like it“ („man patinka“). Surinkome 300 dolerių. Perdavėme juos labdarai.

„*Tikras išbandymas*“ atnešė tau šlovę, „Oskaro“ nominaciją ir kon-taktus. Ar įsivaizduojai save po kelerių metų?

Norėčiau išsaugoti entuziazmą ir vaidinti toliau. Bet man tik trylika, viskas dar gali pasikeisti.

PARENGÉ K. R.

Sušalusios ponios

Krėsle prie televizoriaus

Šią žiemą televizoriuje buvo daug sušalusiu poniu, vilkinčiu brangius kailinius. Prisipažiūtu, kad ekrane pamatęs populiariausią Lietuvos politikę nesugebu įsiklausyti į jos žodžius, nes negaliu atitraukti akių nuo jos brangių kailinių. Vis galviju, ar politikė žino, kaip atsiranda karakulis. Ar žino, kad tai – negimus arba 1–3 dienų įriukų kailis? Kad avies pilvas prapjaunamas ir iš jo išimamas dar negimęs jauniklis, nes antraip kailis nebus tokis minkštasis? Nesuprantu, kodėl ponios, kurios vargu ar daug laiko praleidžia gryname ore, negali išsiversti be kailinių. Neaugi jos taip bijo sušalti? Galiu tili įtarīti, kad jos nesižaučia tikromis poniomis be kailinių. Bet taip buvo seniau. Dabar jau kiti laikai. Nebereikia demonstruoti savo galios kailiniai, brangakmeniai ir kitokias turtas. O gal Lietuvuje taip niekas ir nepasikeitė? Ir tie kailiniai – visai ne atavizmas? Ne *homo sovieticus* įsivaizduojamo aukšto statuso sudedamoji dalis? Kad tas mentalitetas vis dar tūno kažkur labai giliai ir tik laukia proges išsiveržti kaip kad kokia pamiršta liga, kurias medikai vadina mienančiomis?

Svarbiausias šios savaitės filmas – 2005 m. sukurtas, Kanuose bei kituose festivaliuose gausiai apdovanojas rumuno Cristi Puiu „*Pono Lazaresku mirtis*“ (LTV, 6 d. 22.15, LTV2, 7 d. 21.35) ir apie tą giliai pasislėpusi totalitarinę praeitį, kai žmogaus gyvenimas neturėjo jokių vertės, bet ne tik apie ją. Filmo herojus 63-ejų ponas Lazaresku gyvena blokiname name kartu su trimis katinais. Jo žmona mirė, dukra

emigravo į Kanadą. Vieną dieną jis pasiuntą blogai ir prašo kaimynu iškiesti greitąjį. Gydytojas iškart įtaria kažką negera ir nutaria paguldyti poną Lazaresku į ligoninę. Bet joje vyras palaikomas alkoholiku ir išsiūnčiamas į kitą ligoninę. Paskui dar į kitą...

Tai, kas iš pradžių atrodė tik neįreksinga istorija apie pagyvenusį vyra, kuris vežiojamas iš vienos ligoninės į kitą, netrukus tampa sukrečiančiu pasakojimu.

Filmo veiksmo laikas – keliolika valandų, veiksmo vieta – vienas butas ir keturių Bukarešto ligoninės. Bet būtų pernelyg paprasta „*Pono Lazaresku mirtis*“ vadinti pototalitarinės sveikatos sistemos kritika (nors ne vienas žūrovas galėtų pasakoti daug panašių istorijų), o režisierius Puiu – žiauriojo realizmo šalininkas. Puiu nedomina nuoga publicistica. Pasitelkdamas tikslius realybės atvaizdus, Puiu sukūrė filosofinį filmą apie senatvę, vienatvę ir mirtį. Jis tai daro tarsi paneigdamas visus ankstesnius mūsų įsivaizdavimus apie tokio pobūdžio kiną. Pavyzdžiu, tarp herojaus, kurį neįtikėtinai tiksliai suvaidino Jonas Fiscuteanu, vėmimų sužinome, per kelias dienas adresatą pasieks pašto perlaida, seselių pokalbiai informuoja apie jų pažįstamų meilės problemas. Ligoninių personalas juda taip, tarsi, pasak režisieriaus, „jie dar gyvens 500 metų“. Beje, Puiu sako, kad lėtumas, somnambuliškumas yra rumunų charakterio bruožas: „Mes tikri kurčiųjų dialogų meistrų.“ (Idomu, ką jis pasakyti pasižiūrėjęs lietuviškų filmus.)

„*Pono Lazaresku mirtis*“ prisodrin-

ta tiksliai ligoninės kasdienybės detalų, kartais filmas primena dokumentinį reportažą. Todėl ir mirtis iš pirmo žvilgsnio atrodo kasdieniška, iprasta, beveik kaip garsioje Simone de Beauvoir knygoje, kurioje ji apraše savo motinos mirtį. Tik juk neatsitiktinai savo personažą režisierius pavadino Lazaresku ir jam davė Dantės vardą. Pasak režisieriaus, jo herojus „nėra savo likimo auka, bet jis mirs visiškai jam abejingoje aplinkoje. Visi žino, kad Jėzus prikėlė Lozorių, bet niekas nežino, kaip jis mirė. Mūsų filmas galėtų būti pasakojimas apie hipotetiško XXI amžiaus Lozoriaus mirtį Rumunijoje – visiško abejungumo, vienatvės ir susvetimėjimo kontekste.“ „*Pono Lazaresku mirtis*“ buvo nufilmota skirtingose Bukarešto ligoninėse per 39 naktis.

Aktorius, režisierius, scenaristas Cristi Puiu prieš ateidamas į kiną studijavo tapybą ir tvirtina, kad džiausios įtakos jam turėjo Ericas Rohmeras (sekdamas jo „Šešiomis moralinėmis pasakomis“, Puiu žada sukurti „Šešias Bukarešto priesiūlių istorijas“), Jimas Jarmuschas, Raymond'as Depardonas ir Johnas Cassavetes. „*Pono Lazaresku mirtis*“ – antrasis Puiu filmas, „Kino pavasaris“ šiemet žada parodyti naujausią jo kūrinį „Aurora“.

Paprastesnių filmų mėgėjai, manau, mielai pasižiūrės nepretenzingą prancūzės Valerie Guignabodet komediją „*Vedybos!*“ (LTV, švaykar, kovo 4 d. 23 val.). Jos herojai – keilių poros, veiksmo laikas – 24 valandos. Vienos poros amžius – 25-eri ir ji tuokiasi. Kitos – 35-eri ir ji skiriiasi. Trečios – 45-eri, ji bando susi-

„Pono Lazaresku mirtis“

taikyti po dešimties metų. Filmo kūrėjai rėmėsi prancūzų statistika, pagal kurią vienos iš trijų vedybų bai-giasi skyrybomis. Klausimas, kuri iš trijų filmo herojų porų išskirkis? Spėlioti penktadienio vakara jums padės populiarūs prancūzų aktoriai Jeanas Dujardinas, Mathilde Seigner, Miou-Miou.

Steveno Schachterio 2006 m. filmas „*Undinės krištas*“ (TV3, 6 d. 11.45) – taip pat meilės istorija, tik gana įtartinas. Pagrindinės filmo herojės Džesės gyvenimas su vyrų ir dukrele nykus ir skurdus. Ji auksčytyn kojom apverčia telefono skambutis: Džesės mama, gyvenanti saloje, kur prabėgo herojės vaikystė, kraustosi iš proto, sunerimusi moteris vyksta pas ją. Šiame televizijos filme vaidina Kim Basinger, Alexas Carteris, Bruce'as Greenwoodas.

Labiausiai pamaloninti bus Anželinos Jolie gerbėjai. Jie galės pra-leisti su aktore vėlu sekmadienio va-karą. TV3 parodys iškart du aktorės filmus: 2003 m. Martino Campbello „*Anapus sienu*“ (6 d. 22.50) ir 1996 m. Annette Haywood-Carter „*Ugningas merginės*“ (6 d. 1.20). Pir-majame Jolie vaidina turtuolio

žmoną Sarą. Per labdaros vakarėlį susipažinusi su Niku, moteris pažada jam paramą. Paprašyta padėti, moteris vyks į Kambodžą. Bendras reikalas suartins du skirtinges žmones. Antrojo filmo siužetas papras-tėsnis. Čia Jolie vaidina vieną iš keturių merginų, kurios nusprendžia atkerštyti seksualiai priekabiaujan-ciam dėstytojui.

Kelis šlovingus kino istorijos per-sonažus primins 1995 m. JAV sukurtas meksikiečio Alfonso Arau filmas „*Pasivaikščiojimas debesye*“ (TV3, 5 d. 13.55). Tai pasakojimas apie demobilizuotą Antrojo pasau-linio karą kariūvę (Keanu Reeves), kuris autobuse sutinka tėvą aplankytį vykstančią Viktoriją (Aitana Sanchez-Gijon). Mergina yra nėšcia ir paprašo kareivį suvaidinti jos vyrą. Filmas sukurtas pagal 1942 m. Piero Tellini, Vittorio Benedetti ir Cezare Zavattini, laikomą vieną ita-lių neorealizmo tėvų, parašytą sce-narijų. „*Pasivaikščiojime debesye*“ vieną paskutinių vaidmenų kine su-vaidino „graikas Zorba“ Anthony Quinna.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Premjeros

Pavasariškai vėjuota premjera „Keturiais vėjais“

Valstybiname jaunimo teatre kovo 3 ir 4 d. 18 val. rodomas premjерinis spektaklis „Keturais vėjais“ su jaunatviška energija ir ironija atskleidžia tarpukario Lietuvos neramu ir įvairialypį gyvenimą bei pasakoja apie Kazį Binkį ir kariniais šūkiuose apsiginklavusius jodraugus keturėjininkus. Pasak režisieriaus, „iš esmės tai paprasti vakiniai, sugebę patikėti idėja apie perversmą. Ne bet koki, ne su ginklu rankoje, o kultūriniu perversmą.“

„Iš tikruju reta rasti žmogų, taip labai įsimylėjusį pavasarį, kaip Kazys Binkis. Ši pavasarėta, audringa, vėjus pamilusi siela, sakytum, įkūnija jaunąjį mūsų poeziją, visą gai-vališką atgimusios Lietuvos jaunatvę“, – taip apie žymujį lietuvių literatūros avangardistą buvo kalbėta dar prieš 70 metų.

Kazys Binkis (1893–1942) – neabejotinai viena ryškiausių asmenybių Lietuvos kultūros istorijoje. Talentingo poeto kūrybos keliai buvo šakotas ir vingiuotas, kaip ir visas jo gyvenimas. Nedaugelis žino apie audringą, neramą ir veržlų šio rašytojo būdą, apie jo siekius išjudinti lietuvių literatūros ir meno dirvonus, šventi ir kultūrinti tautą. Maištingas poetas rašė nemažai humoristinių poemų ir eiliuotų feljetonų vien tam, kad kaimo žmonės išprastų skaityti. Jis taip pat buvo pasipriešinimo okupan-

tams organizatorius ir ne kartą bėgo nuo bolševikų persekiojimo, o kuriantis Lietuvos neprisklausomybei kurį laiką tarnavo „Geležinio vilko“ savanoriu. Žinoma, labiausiai Kazį Binkį išgarsino daug triukšmo su-kelę keturėjininkų sajūdis.

Spektaklyje vaidina Nerijus Gadliauskas, Dalia Morozovaitė, Ignas Cipliauskas, Aleksas Kazanavičius, Lukas Petrauskas, Saulius Sipaitis ir Simonas Storpirštis.

VALSTYBINIO JAUNIMO TEATRO INF.

Kronika

Žurnalo „Bravissimo“ kviečia į gimtadienio šventę

Vieninteliam Lietuvoje žurnalui apie operą ir baletą „Bravissimo“ – penkeri! Šis sezona – jau šeštasis. Simboliskai, kad 2005-ųjų spalį žurnalas startavo su Anatolijaus Šenderovo baletu „Deszdemona“ premjera. Gal pamenate – pirmojo „Bravissimo“ viršelyje puikavosi Eglės Špokaitės Deszdemona? O vi-sai netrukus sulaikė Giuseppe's Verdi operos „Otelas“ pastatymo! Tad paisant žurnalą „krikštamotės“ Dezdemonos venecijietiškos kilmes, Užgavėnių išvakarėse – kovo

7 dieną, pirmadienį, – žurnalą leidėjas Nacionalinis operos ir baletų teatras kviečia operos ir baletų gerbėjus bei, žinoma, žurnalą skaitytojus į Venecijos karnavalą!

Šventės pradžia 17.30 val., ji vyks LNOBT Kamerinėje salėje, įėjimas laisvas.

Ko tikėtis? Pirmiausia – tai proga *tete-à-tete* susitikti su teatro artistais, kurių dauguma yra buvę jei ne „Bravissimo“ viršelio veidai, tai žurnalų straipsnių herojai. Tai ir galiomybė išvesti gyvus straipsnių autorius: galbūt su jais padiskutuoti,

o gal paprašyti autografo. Bus pa-gerbtai aktyviausi žurnalų bendra-darbiai.

Vakaro akcentai – Živilės Baikštės šokama Dezdemonai bei jos kilnusis ir drauge pavydusis sutuoktinis Otelas, kurio vaidmenį kaip tik šiuo metu premjerai rengia Vaidas Vyšniauskas. Tiesą sakant, visų ren-giamų netikėtumų išduoti nesinori. Galite atsinešti kaukę (gal turite venecijietišką?), galite net vilkėti maskarado kostiumą. Bet svarbiausia – ateikite su gera nuotaika!

RENGĖJŲ INF.

Parodos			Spektakliai	Vilniaus teatras „Lelė“
VILNIUS			VILNIUS	Didžioji salė
Nacionalinė dailės galerija	iki 12 d. – studentų ir dėstytojų paroda „Latvijos ir Lietuvos metalo menas“	Kauno paveikslų galerija	Nacionalinis operos ir baletų teatras	5 d. 12 val. – Just. Marcinkevičiaus „GRYBŲ KARAS“. Rež. – A. Mikutis
<i>Konstitucijos pr. 22</i>	Šv. Jono gatvės galerija	<i>Paroda „Angis. Retrospekyva“</i>	<i>4 d. 18.30 – M. Theodorakio „GRAIKAS ZORBA“. Dir. – M. Staškus</i>	6 d. 12 val. – A. Gricius „DAKTARAS DOLITIS“ (pagal H. Loftingą).
XX a. Lietuvos dailės ekspozicija	<i>Ciklo „Jaunuji prisistatymai“ paroda „Riboteka“</i>	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus	<i>5 d. 18.30 – L.A. Minkaus „DON KICHOTAS“. Dir. – R. Šervenikas</i>	Rež. – R. Driežis
Algimanto Švėždžios (1941–1996) tapyba, grafika, piešiniai	Galerija „Meno niša“	<i>Paroda „Angis. Videospekyva“</i>	<i>6 d. 12 val. – S. Prokofjevo „PELENĖ“. Dir. – A. Šulčys (Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos Baletu skyrius)</i>	Mažoji salė
Paroda „ZOO“ fotografių. Kaunas. Paskutinis sovietmečio dešimtmetis“	<i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i>	Galerija „Meno parkas“	<i>4 d. 18.30 – „PASVYDO“ (A. Strazdo eilėraščiu pamatymai suaugusiems). Rež. ir dail. – A. Bagočiūnaitė-Paukštienė</i>	4 d. 18.30 – V.V. Landsbergis „VILIS“.
Vilniaus paveikslų galerija	iki 12 d. – Jolantos Kyzikaitės tapybos ir piešinių paroda „Laikinai išvykus“	Maironio lietuvių literatūros muziejus	<i>5 d. 14 val. – R. Mikučio „LIUNĖS NUOTYKIAI“. Rež. – A. Grybauskaitė</i>	5 d. 14 val. – R. Mikučio „LIUNĖS NUOTYKIAI“. Rež. – A. Grybauskaitė
<i>Didžioji g. 4</i>	Vilniaus rotušė	<i>Rotušės a. 13</i>	<i>6 d. 14 val. – V. Palčinskaitės „BJAURUSIS ANČIUKAS“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – A. Pociūnas</i>	6 d. 14 val. – V. Palčinskaitės „BJAURUSIS ANČIUKAS“ (H.Ch. Anderseno pasakos motyvais). Rež. – A. Pociūnas
Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a.	<i>Didžioji g. 31</i>	„Laurejui Iviniskiui – 200“	„Menų spaustuvė“	„Menų spaustuvė“
Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai	Aukštaitijos regiono menininkų paroda „Vilnius – vartai į Aukštaitiją 2011“	<i>„Juozui Kraliauskui – 100“</i>	<i>4 d. 19 val. Juodojoje salėje – „TAMSIOJI PŪSE“. Choreogr. – E. Stundytė</i>	<i>4 d. 19 val. Juodojoje salėje – „TAMSIOJI PŪSE“. Choreogr. – E. Stundytė</i>
Elenos Knirkštaitės tapybos darbų paroda	Teatro, muzikos ir kino muziejus	<i>„Rašiai iš meilės“ (Alej Rūtai – 95)</i>	<i>4 d. 19 val. Kišeninėje salėje – C. Graužinio „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupė“)</i>	<i>4 d. 19 val. Kišeninėje salėje – C. Graužinio „VISKAS ARBA NIEKO“. Rež. – C. Graužinės (teatras „cezario grupė“)</i>
Radvilių rūmai	<i>Vilniaus g. 41</i>	<i>Aldonos Ruseckaitės fotografių paroda „Maironio sodas“</i>	<i>5 d. 12 val. – Dautarto „PELENĖ“. Rež. – J. Dautartas</i>	<i>5 d. 12 val. Kišeninėje salėje – „GIMIMO DIENA“. Rež. – S. Degutytė (VšĮ „Stalo teatras“)</i>
<i>Vilniaus g. 22</i>	<i>Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“</i>	<i>nuo 9 d. – Vytauto Butkaus paroda „Foto-grafijos“</i>	<i>10 d. 18.30 – J. Dautarto „PASKENDUSI VASARA“ (M. Katiliško kūriniai motyvais). Rež. – J. Dautartas</i>	<i>5 d. 19 val. Juodojoje salėje – „BUDÉJIMAI“. Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokio teatras)</i>
Paroda „Leonas Lagauskas. Estampai. Piešiniai. 1954–2009 metų kūryba“	Gintaro galerija	Keramikos muziejus	<i>12 d. 18.30 – Molière'o „ŠYKŠTUOLIS“. Rež. – I. Bučienė</i>	<i>6 d. 19 val. Kišeninėje salėje – „BALTOJI STIRNA“. Rež. – V. Kublinskas („Trupė liūdi“)</i>
Taikomosios dailės muziejus	<i>Ausros Varty g. 17</i>	<i>Rotušės a. 15</i>	<i>13 d. 12 val. – A. Lindgren „PEPĒ“. ILGAKOJINĖ“. Rež. – E. Jaras</i>	<i>8 d. 19 val. Kišeninėje salėje – PREMJERA! „VABI SABI VASABI“. Aktorius ir rež. – B. Šarka</i>
<i>Arsenalo g. 3 A</i>	iki 8 d. – Jurgitos Erminaitės–Šimkuvienės, Eglės Čėjauskaitės–Gintalės ir Ugnės Blažytės juvelyrės paroda	Kauno fotografijos galerija	<i>14 d. 18.30 – „DIENOS IR DAINOS“ (dainos spektaklis, skirtas E. Piaf). Rež. – R. Morkūnas</i>	<i>9 d. 19 val. Juodojoje salėje – M. Korenaičės „PABÉGIMAS Į AKROPOLĮ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)</i>
Mados paroda „Art Deco stilis (1918–1939)“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos	Savicko paveikslų galerija	<i>Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2</i>	<i>5 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „UODŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis</i>	<i>9 d. 19 val. Juodojoje salėje – T. Williamso „STIKLINIS ŽVERYNAS“. Rež. – A. Šablauskas</i>
Paroda „Karalienės Viktorijos laikų mada 1830–1900 m.“ iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos	<i>Trakų g. 7</i>	<i>Mindaugo Kavaliausko fotografijų paroda iš serijos „Autoportretai ir autopeizažai“</i>	<i>8 d. 18.30 – F. Garcia Lorcos „BERNARDOS ALBOS NAMAI“. Rež. – R. Kudzmanaitė (VšĮ „Vilniaus teatro grupė“)</i>	<i>10 d. 19 val. Kišeninėje salėje – K. Binkio „SPARNUOTASIS MATAS“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“)</i>
Paroda „Gotika. Renesansas. Barokas – Valdovų rūmų interjero vertybės“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė	<i>iki 12 d. – Stasio Povilaičio fotoparoda</i>	<i>9 d. 18.30 – T. McNally „MEISTRIŠKUMO PAMOKA“. Rež. – G. Padegimas</i>	Audronio Liugos produkcija“
Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“	<i>Šv. Jono g. 11</i>	<i>Donelaičio g. 60 (I-ojo aukšto foje) – Vytauto Pletkaus fotografijų paroda „Tiltai“</i>	<i>10 d. 19 val. – „KITAS KAMPAS“ (VšĮ „Andrius Žebrauskio improvizacijos teatras ir mokykla“)</i>	<i>10 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje – M. Duras „MUZIKA 2“. Rež. – A. Liuga</i>
Lietuvos nacionalinės muziejus	Prancūzų kultūros centras	Galerija „Aukso pjūvis“	<i>12 d. 18.30 – B. Clarko „PALAUKIT, KIENO ČIA GYVENIMAS?“ Rež. – J. Vaitkus</i>	VGTU teatras-studija „Palépė“
Naujasis arsenalas	<i>Didžioji g. 1</i>	<i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i>	<i>13 d. 16 val. – M. Ivaškevičiaus „MADA-GASKARAS“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys</i>	<i>5 d. 16.30 ir 19 val. – „KUBOAA“ (pagal K. Hamsuno romaną). Rež. – D. Bražiūnas</i>
<i>Arsenalo g. 1</i>	<i>iki 12 d. – Sigito Kancevčiaus fotografijos</i>	Kauno kolegijos J. Vienožinskio menų fakulteto galerija	Valstybinis jaunimo teatras	KAUNAS
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija	„Juškų Gallery“	<i>A. Mackevičiaus g. 27</i>	<i>4 d. 18 val. – PREMJERA! „KETURIAIS VĖJAIS“ (pagal K. Binkio ir „Keturvėjininkų“ kūrybą). Rež. – T. Jašinskas. Dailininkės – A. Kupšytė ir L. Liepaitė. Vaidina N. Gadliauskas, A. Kazanavičius, S. Sipaitis, D. Morozovaitė, I. Cipliauskas, L. Petrauskas, S. Storpirštis (Salė 99)</i>	Kauno dramos teatras
Lietuva carų valdžioje	<i>Baiboros Radvilaitės g. 6 b</i>	<i>Paroda „Angis. Sugrįžimas“</i>	<i>5 d. 18 val. – „DOMINKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)</i>	<i>4 d. 18 val. Penkojoje salėje – D. Danis „AKMENŲ PELENAI“. Rež. – A. Jankevičius</i>
Lietuvos valstiečių buities kultūra	<i>Vaidoto Žuko tapyba</i>	KLAIPĖDA	<i>5 d. 12 val. – V. V. Landsbergio „ARKLIO DOMININKO MEILĖ“. Rež. – A. Vidžiūnas (Salė 99)</i>	<i>4 d. 18 val. Ilgojoje salėje – S. Areima „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
Kryždirbystė	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija	Dailės parodų rūmai	<i>5 d. 18.30 – H. Ibseno „ŠMĖKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)</i>	<i>6 d. 19 val. Mažajoje scenoje – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis</i>
Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“	<i>Vilniaus g. 39/6</i>	<i>Aukštostoj g. 1 / Didžioji Vandens g. 2</i>	<i>6 d. 12 val. – „RONJA PLĒŠIKO DUKTĒ“ (pagal A. Lindgren apysaką). Rež. – D. Makarevičius</i>	<i>8 d. 18 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
Paroda „Žiemos virsmas“	<i>Paroda „Žvilgsnis į Aukštaitiją“</i>	<i>iki 13 d. – „Jaunojo taptojo prizo“ menininkų paroda „Ateinantys“</i>	<i>9 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTINIINKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas</i>	<i>8 d. 19 val. Tavernos salėje – I. Pukelytė „MEILĖ PARYŽIUJE“. Rež. – I. Pukelytė</i>
Senasis arsenalas	Galerija „Koridorius“	<i>Konstantino Gaitanžių tapyba</i>	<i>10 d. 18 val. – A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius</i>	<i>9 d. 18 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
<i>Arsenalo g. 3</i>	<i>Vilniaus g. 39/6</i>	ŠIAULIAI	<i>12 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTINIINKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas</i>	<i>9 d. 18 val. Ilgojoje salėje – I. Paliulytė „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija	<i>iki 12 d. – paroda „Meno istorija vaikų akimis“</i>	Galerija „Laiptai“	<i>10 d. 18 val. – „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius</i>	<i>6 d. 19 val. Mažajoje scenoje – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis</i>
Bažnytinio paveldo muziejus	Seimo parodų galerija	<i>Žemaitės g. 83</i>	<i>12 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTINIINKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas</i>	<i>8 d. 18 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
<i>Šv. Mykolo g. 9</i>	<i>Gedimino pr. 53</i>	<i>Jono Sidaravicius kūrybos paroda</i>	<i>10 d. 18 val. – „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius</i>	<i>9 d. 18 val. Ilgojoje salėje – I. Paliulytė „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija	<i>iki 7 d. – Vladimiro Caralunga-Moraro fotografijų paroda „Atrastoji Bulgarija“</i>	<i>iki 10 d. – Korneliujas Užuoto fotografijos</i>	<i>12 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTINIINKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas</i>	<i>6 d. 19 val. Mažajoje scenoje – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis</i>
Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrinėjimų medžiaga“	Galerija „Znad Wilii“	Dailės galerija	<i>10 d. 18 val. – „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius</i>	<i>8 d. 18 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
Šiuolaikinio meno centras	<i>Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4</i>	<i>Vilniaus g. 245</i>	<i>12 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTINIINKAS BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas</i>	<i>9 d. 19 val. Ilgojoje salėje – I. Paliulytė „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
<i>Vokiečių g. 2</i>	<i>Vladimiro Golubo paroda „Asorti“</i>	<i>Jeano Lanci grafiika</i>	<i>10 d. 18 val. – „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius</i>	<i>6 d. 19 val. Ilgojoje salėje – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis</i>
iki 13 d. – paroda „If it's Part Broke, Half Fix it“	Užupio galerija	<i>Paroda „Socialius 7 "priklasomybės"“</i>	<i>12 d. 18 val. – V. V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V. V. Landsbergis (Salė 99)</i>	<i>8 d. 18 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
Carsteno Nicolai paroda „Pioneer“	<i>Užupio g. 3</i>	<i>ŠU menų fakulteto II kurso grafikos studenčių darbų paroda „Savimylas“</i>	<i>12 d. 18 val. – M. Frayn „TRIUKŠMAS UŽ KULISU“. Rež. – P. E. Landi</i>	<i>9 d. 19 val. Ilgojoje salėje – I. Paliulytė „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
ŠMC skaitykloje eksponuojamas Kaselyje vykusios parodos „Documenta 5“ archyvas	Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejus	Dailės galerija	<i>13 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiauskas „PAIKA PELYTÉ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)</i>	<i>6 d. 19 val. Ilgojoje salėje – E.-E. Schmitto „SMULKŪS VEDYBINIAI NUSIKALTIMAI“. Rež. – R. Banionis</i>
LDS galerija „Kairė-dešinė“	<i>Pilies g. 40</i>	<i>Monikos Bičiūnienės (1910–2009) tapyba</i>	<i>13 d. 18 val. – A. Slapovskio „BAUSTI NEGALIMA PASIGAILĖTI“ (Pjesė Nr. 27). Rež. – D. Tamulevičiūtė (Salė 99)</i>	<i>8 d. 19 val. Ilgojoje salėje – B.-M. Kolteso „SUGRĮŽIMAS Į DYKUMĄ“. Rež. – A. Areima</i>
<i>Latako g. 3</i>	<i>Paroda „Lietuviai tautinis ir archeologinis kostiumas“</i>	Ekslibriso konkursas, skirtas G. Petkevičaitės-Draugystės kūriniui	<i>14 d. 18 val. – A. Petkevičaitės „Savimylas“</i>	<i>9 d. 19 val. Ilgojoje salėje – I. Paliulytė „ANDERSEN GATVĖ“. Rež. – I. Paliulytė</i>
iki 12 d. – jaunųjų grafikos ir skulptūros menininkų paroda „Sezonas“	Skalvijos“ galerija	<i>Ekslibriso konkursas, skirtas G. Petkevičaitės-Draugystės kūriniui</i>	<i>14 d. 18 val. – A. Petkevič</i>	

MARICA . Dir. – J. Janulevičius 9 d. 17 val. – R. Rodgero „MUZIKOS GARSAI“. Dir. – J. Vilnonis 10 d. 18 val. – J. Strausso „ŠIKNOSPARNIS“. Dir. – J. Geniušas 11 d. 18 val. – G. Kuprevičiaus „KARALIENĖ BONA“. Dir. – V. Visockis	absolventai: Ch. Fratimma (Italija), F. Kalininas (Rusija). Solistai I. Misūra (baritonas), D. Juozapaitienė ir J. Juozapaitis (altais). Programoje W.A. Mozart, G.Ph. Telemanno, S. Barberio, N. Paganini, P. Čaikovskio kūriniai
Kauno mažasis teatras 4 d. 19 val., 13 d. 18 val. – „MOKÉK – DUO-SIU“ (pagal G. Gugevičiūtės pjesę „Labas gyvenimas“). Rež. – V. Balsys 6 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baniūnas 6 d. 18 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMO-SAS“. Rež. – A. Dilytė	7 d. 13.30 <i>Užpalių kultūros centre</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Leitaitė (mecosopranas), V. Giedraitis (klarnetas). Programoje W.A. Mozart, C.M. von Weberio, C. Francko, K. Vasiliauskaitės ir kt. kūriniai 11 d. 13 val. <i>Skudo kultūros centre</i> , 11 d. 16 val. <i>Salantuose</i> , – Valstybinis Vilniaus kvartetas, J. Gedminaitė (sopranas). Programoje J. Naujailio, W.A. Mozart, M. Ravelio kūriniai
Kauno valstybinis lėlių teatras 5 d. 12 val. – „UMA-UMA“. Rež. – A. Žiurauskas 6 d. 12 val. – „TIGRIUKAS PETRIKAS“. Rež. – A. Stankevičius 7 d. 18 val. – E. Piaf dainas atlieka E. Sašenko (vokalas) ir P. Zdanavičius (fortepijonas) 9 d. 12 val. <i>Vilniaus teatre „Lélė“</i> – „ŠEIMY-NELÉ IŠ DIDŽIOSIOS GIROSI“ (pagal G. Beresnevicius pasakas). Rež. – O. Žiugžda	12 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistai L. Skride (fortepijonas), A. Babiunytė (arfa), V. Eidukaitytė-Storastienė (klavesinas). Dir. – R. Zollmanas (Belgija). Programoje F. Martino, W.A. Mozart kūriniai 13 d. 12 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – kamerinė opera „Gėlių mergytė“. Komp. – V. Švedas, libretto aut. – J. Degutytė, rež. – J. Javaitis. Dir. – F. Kalininas. Atlikėjai I. Anankaitė (sopranas), I. Simonavičiūtė (sopranas), E. Klimaitė (sopranas), I. Misūra (bosas-baritonas), G. Arbačiauskas. Groja instrumentinis ansamblis: L. Baublytė (flėita), A. Žiūra (klarnetas), D. Kalinauskas (bosinis klarnetas), R. Chačaturian (fortepijonas)
KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 5 d. 18.30 – J. Strausso „ŠIKNOSPARNIS“. Dir. – M. Barkauskas, S. Domarkas 6 d. 15 val. – B. Pavlovskio „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Dir. – A.J. Lukoševičius 8 d. 18.30 – J. Strausso „VIENOS KRAUJAS“. Dir. – S. Domarkas, D. Pavilionis	13 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistas V. Giedraitis (klarnetas). Programoje W.A. Mozart, C.M. von Weberio, M. Ravelio kūriniai
ŠIAULIAI Šiaulių dramos teatras 4 d. 18 val. – I. Vyrypajevio „VALENTINŲ DIENA“. Rež. – L. Vaskova 5 d. 18 val. – E. Rostand'o „SIRANO DE BERŽERAKAS“. Rež. – A. Pociūnas 6 d. 12 val. – „SAUSIO ŽIBUOKLĖS“ (pagal S. Maršako pasaką). Rež. – N. Mirončikaitė 6 d. 18 val. – R. Harlingo „PLINIENĖ MAGNOLIJOS“. Rež. – R. Steponaviciutė 9 d. 19 val. – „ANA KARENINA“ (Anželikos Cholinos šokio teatras)	14 d. 19 val. <i>Vilniuje, Vytauto Didžiojo karo muziejuje sodelyje</i> – koncertas „Pavasario melodijos“
PANEVĖŽYS J. Miltinio dramos teatras 5 d. 17 val. – M. Zalytės „MARGARITA“. Rež. – A. Keleris 6 d. 12 val. – O. Šapko „KAIP TAPTI PARŠELIU?“. Rež. – R. Pazikas 9 d. 18 val. – D. Jankauskaitės „JERICHONO ROŽĘ“ (Marijampolės dramos teatras)	VILNIUS Kongresų rūmai 5–13 d. 19 val. – PREMIERA! P. Čaikovskio opera „EUGENIJUS ONEGINAS“. Dir. – G. Rinkevičius, rež. – D. Ibelhauptaitė, scenogr. – D. Birdas, kost. ir grimo dail. – J. Statkevičius, šviesų dail. – P. Mumfordas
Marijampolės dramos teatras Alytaus miesto teatro spektakliai 4 d. 12 val. – H.K. Andersenio „LAKSTINGALA“. Rež. – L. Liausaitė 4 d. 18 val. – V. Veršulio „LIFTE“. Rež. – M. Sadauskas	Lietuvos muzikos ir teatro akademija 4 d. 16 val. – dirigavimo ir prancūzų muzikos interpretavimo kursų, kurieims vadovauja prof. M. Tranchant'as (Prancūzija), dalyvių koncertas. Dalyvauja LMTA mišrus choras (vad. ir dir. – D. Puišys, dir. – G. Venislovas), LMTA merginų choras (vad. ir dir. – A. Gilys). Diriguoją M. Tranchant'as ir LMTA Choro dirigavimo katedros studentai – kursų dalyviai. Programoje prancūzų kompozitorų kūriniai 8 d. 18 val. – Diuseldorf (Vokietija)
Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 4 d. 17 val. <i>Jurbarko krašto muziejuje</i> , 6 d. 16 val. <i>Panėvėžio dailės galerijoje</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas, M. Vitulskis (tenoras). Programoje W.A. Mozart, G. Giordani, C. Francko, K. Vasiliauskaitės, A. Kačanauskas ir kt. kūriniai 5 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas P. Ivonėnas (smuikas, Suomija). Dir. – D. Pavilionis. Programoje J. Sibelius kūriniai 6 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> , – I. Armonaitė (smuikas), I. Baišytė (fortepijonas). Programoje C. Debussy, M. Ravelio, D. Šostakovičiaus kūriniai 6 d. 16 val. <i>Trakų pilies Didžiojoje menėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Dirigentai – Lietuvos muzikos ir teatro akademijos	5 d. 18 val. <i>Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčioje</i> – Vilniaus J. Tallat-Kelpšos konservatorijos kamerinis orkestras ir merginų choras (vad. – L.V. Lopas, chor. vad. – R. Gilienė), A. Bujanovaitė (vargonai). Koncerto vedėja L. Ligeikaitė 9 d. 17 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – susitikimas su lyriinių dainų kūrėju ir atlikėju V. Gasparavičiumi. Pristatomos autorius knygos „Varvarinis“, „Musės ir politika“ ir „Slaptas kodas“ 13 d. 14 val. <i>Vilnius arkikatedroje bazilikoje</i> – Lietuvos Mokslo Akademijos mišrus choras (choro meno vad. ir dir. – V. Versėkas, chorm., koncert. ir dir. – J. Taučaitė), I. Milkevičiūtė (sopranas), B. Vasiliauskas (vargonai). Programoje K. Kavecko, V. Četkauskas, J. Naujailio, A. Martinaiciūnė ir kt. kūriniai Klubas „Jazz kablys“ Kauno g. 3a

Bibliografinės žinios

MENAS

Europos parkas : kūryba : [fotoalbumas] / Gintaras Karosas. – Vilnius [i.e. Joneikiškės (Vilniaus r.)] : Europos parkas, 2010. – 349, [2] p. : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [500] egz. – ISBN 978-9955-9763-5-6 (jr.)

Liubavas / Gintaras Karosas. – Vilnius [i.e. Joneikiškės (Vilniaus r.)] : Europos parkas, 2010. – 270, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Tekstas liet., angl. – Santr. angl. – Tiražas [400] egz. – ISBN 978-9955-9763-4-9 (jr.)

Mažosios Lietuvos kapinės ir antkapinai paminklai : mokslo monografija / Martynas Purvinas, Marija Purvinienė ; Kauno technologijos universitetas. Architektūros ir statybos institutas. – Kaunas : Technologija, 2010– . – (Mažosios Lietuvos kultūros paveldas). – (jr.)

Kn. 1. – 2010 (Kaunas : L-klos „Technologija“ sp.). – 463, [1] p. : iliustr. – Santr. angl., vok. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-9955-25-901-5

The real world = Tikras pasaulis : [photo albums] / by Rimantas Vikšraitis and Martin Part ; [editor Gintaras Česonis ; translation: Raimunda Česonienė, Viltė Migonytė ; prefaces by Tomas Pabedinskas, Thomas Weski] ; Kaunas Photography Gallery. – [Kaunas] : Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyrius, 2010. – 1 dėklas (2 kn.) : iliustr. – Gretut. tekstas liet., angl. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-609-95146-1-1

Žemaičių kalendorinė tautosakė : Užgavėnių dainos / Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetas. Baltistikos centras ; sudarė Lina Petrošienė, Jonas Bukantis. – Klaipėda : Klaipėdos universiteto leidykla, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 99, [1] p., XVI iliustr. p. : nat. + 1 elektron. opt. diskas (CD-R). – Santr. angl. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9955-18-537-6. – ISMN 979-0-59998-150-7 (jr.)

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Dykumas balsai : moters kelionė į neatmenamų laikų Australiją / Marlo Morgan ; iš anglų kalbos vertė Aistė Kvedaraitė-Nichols. – Vilnius : Vaga, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 197, [1] p. – Tiražas 1900 egz. – ISBN 978-5-415-02188-8 (jr.)

Maltės Lauridso Brigės užrašai : [romanas] / Rainer Maria Rilke ; iš vokiečių kalbos vertė Antanas Gailius. – 3-ioji patais. laida. – Vilnius : Metodika, 2011 (Kaunas : Spindulio sp.). – 143, [1] p. – (Gyvenimo knygos). – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-609-444-006-9 (jr.)

Nusikaltimas ir baumė : šešių dalių romanas su epilogu / Fiodoras Dostojevskis. – 6-oji laida. – Vilnius : Margi raštai, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 572, [3] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-09-214-8 (jr.)

Paskutinis Nyčės sapnas : romanas / Joachim Köhler ; iš vokiečių kalbos vertė Ramutė Rybelienė ir Arūnas Jankauskas. – Vilnius : Margi raštai, 2010 (Vilnius : Petro ofsetas). – 413, [3] p. : iliustr., portr. – (Panteonas, ISSN 1822-8542). – Nugar. antr.: Nyčė. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-09-379-4 (jr.)

Pašnekėsiai su kukabura : [prisiminimai ir kelionių įspūdžiai] / Nijolė Jankutė. – Vilnius : [N. Jankutė], 2011 (Vilnius : Baltijos kopija). – 191, [1] p. : iliustr., portr. – Tiražas 200 egz.

Sakalai naktį nemiegia : [eilėraščiai] / Eglė Juodvalkė. – Vilnius : Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2011 (Vilnius : Petro ofsetas). – 100, [2] p. : iliustr. – Tiražas 800 egz. – ISBN 978-609-8037-08-1

Saldumas pyrago dugne : [romanas] / Alan Bradley ; iš anglų kalbos vertė Marius Tauba ir Lina Krutulytė. – Vilnius : Vaga, 2010 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 350, [1] p. – Tiražas 1600 egz. – ISBN 978-5-415-02175-8 (jr.)

Valgyk, melskis, mylėk : moters ieškojimai Italijoje, Indijoje ir Indonezijoje : [kelionių memuarai] / Elizabeth Gilbert ; iš anglų kalbos vertė Antanina Banelytė. – Vilnius : Vaga, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 380, [2] p. – Tiražas 10 000 egz. – ISBN 978-5-415-02133-8

Valkirijos : [romanas] / Paulo Coelho ; iš portugalų kalbos vertė Valdas V. Petrauskas. – Vilnius : Vaga, 2011 (Vilnius : BALTO print/Logotipas). – 173, [1] p. – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-5-415-02178-9 (jr.)

PARENĖ ALDONA BARODICAITĖ. REDAGAVO GRAŽINA KUBILIENĖ.
LIETUVOS NAC. M. MAŽVYDO B-KA. BIBLIOGRAFIOS IR KNYGOTYROS CENTRAS

ATITAISSYMAS

Praėjusio numerio (vasario 25 d.) straipsnyje „Dailininkas ir bičiulis“, Arvydo Šaltenio prisiminimuose apie Algimantą Švégždą iš skubos įsivėlė svarbių klaidų. Internetiniame leidinyje klaidos ištaisytos, publikuojanas nesutrupintas prisiminimų variantas. Kai kurias klaidas būtina atsiatyti ir spaudos leidinyje.

Skryrelyje „Apie studijas“ vietoje sakinio: „Ateidavo pas mane Repšys, kiti draugai“, turi būti: „Ateidavo tokis Zenka Liekys [...]“.

Skryrelyje „Apie tėvus“ turi būti: „Analitinė protė Švēžda turbūt buvo paveldėjės iš savo tėvo. Tėvas mokėsi Kauno meno mokykloje, daiktiskai tapė, rašė pasakas. Iš mamos – gilių emocionalumą.“

Skryrelyje „Apie Švēždos visuomeniškumą“ turi būti: „Galų gale už darbus ekologine tematika respublikinė komjaunimo premiją davė.“

Skryrelyje „Apie 1973-ųjų parodą“ turi būti: „Kuras į visą tą melą reagavo tapydamas šiukslynus, aš – autobusus, kelio ženklus, Dereškevičius – motoris (su visomis ironiškomis dviprasmybėmis), o Švēžžda – plastmasinius indus, ekologiskas temas.“

Skryrelyje „Apie bendravimą su Švēžžda jam gyvenant Vokietijoje“ turi būti: „Per mane buvo tarsi Sajūdžio iniciatyvinės grupės narys. Rašydaydavo ir siųsdavo straipsnius į „Šiaurės Atėnus“, „Atgimimą“, tačiau daugelio jų neatspausdino.“

Apgalestauju, atsiprašau Arvydą Šaltenį ir neteisingai paminėtus asmenis.

VIDAS POŠKUS

„Kazino Džekas“

Savaitės filmai

Biutiful ****

Tai filmas apie mylanti tėvą, kenčiantį meiluži, užsidariusių savyje vyraujančius sūnus, nelegalų verslininką, vienį vyriškį, gyvenantį ne pačioje gražiausioje Barselonos dalyje ir korumpuotoje visuomenėje. Už Uksbalio, skausmingai suvokiančio savo laisvo kritimo būseną, vaidmenį Javieras Bardemas pernai buvo apdovanotas Kanų kino festivalio prizu geriausiam aktoriui, o Alejandro Gonzálezo Iñárritu („Babelis“) filmas nominuotas „Auksiniams gaubliui“ ir „Oskarui“. Personažo vidinę dramą paryškina ir konfliktais su geriausiu vaikystės draugu, kuris tapo policininku. Uksbalis suvokia, kad turi ginti tai, kas jam yra brangiausia... Taip pat vaidina Blanca Portillo, Ruben Ochandiano, Martina García (Ispanija, Meksika, 2010). (Vilnius, Kaunas)

Kai sutiki aukštą tamsiaplaukį ****

Kad ir kokius personažus rodytų Woody Allenas, jis niekad nenorii jū teisti. Allenas gali suprasti ir pateisinti pačius keisčiausius poelgius ar kvailystes, nes būdamas tikras išminčius žino, kad tokia yra žmogaus priegimtis. Gal todėl kiekvienas Alleno filmas atrodo taip, tarsi jis būtų apie tave ar šiaip mielą ir artimą žmogų. Net jei šie tokie originalai ar siaubūnai kaip keturiadesimt šešto Anglijos kurto Alleno filmo herojus Alfis, kuris vieną naktį atsibunda ir puola į paniką suvokęs, kad jam liko gyventi labai nedaug. Alfis nusprendžia elgtis taip, kaip visi jo amžiaus vyriškiai: iš esmės pakiesti gyvenimą, t.y. rasti jauną, gražią moterį. Filme pamatymine ne tik Alfio dramą, juolab kad jis turi žmoną, kuria pragyveno keturiadesimt metų, sudėtingą šeimos dramą išgyvenančią dukterį... Vaidina Anthony Hopkinsas, Naomi Watts, Laura Linney, Antonio Banderas, Joshas Brolinas, Freida Pinto (JAV, Ispanija, 2010). (Vilnius)

Kazino Džekas **

Filmo herojus Džekas už didžiulius honorarus parūpindavo klientams politinę itaką, naudingus įstatymus, mokesčių lengvatas, o jų konkurenciams – žalingus įstatymų papildymus. Jis mokojo pasinaudoti politikų rinkimų kampanijomis ir pateikti jiems savo klientų argumentus bei jų dovanas. Džekas dirbo iškart keliomis pusėmis, o nešvarieji pinigams plauti naudojo labdaros ir religines organizacijas. Tiems, kurie dar turi iliuzijų, susijusių su politika ir politikais, pamokantis George'o Hickenlooperio filmas gali padaryti didelių įspūdį. Likusiems – pagrindinių vaidmenų sukūrės Kevinas Spacey. Taip pat vaidina Rachelle Lefevre, Kelly Preston, Barry Pepper (Kanada, 2010). (Vilnius, Kaunas)

Mechanikas **

Jei dar nenusibodo kino odės tobuliems samdomiems žudikams, už kurių pilkos išvaizdos slypi jautri vyriška siela, tai Simono Westo pasakojimas apie vieną tokį, kuris perteikia savo amato gudrybes jaunesniams ir gabesniams, patiks. Pagrindinius vaidmenis sukurė Jasonas Stathamas, Benas Fosteris ir Donaldas Sutherlandas (JAV, 2011). (Vilnius, Kaunas)

Tikras išbandymas ****

Naujas brolių Joelio ir Ethano Coenų filmas atidare šiųmetį Berlyno kino festivali ir turi šansų tapti pelningiausiu visų laikų vestermu. Sukurtas pagal vieno didžiujų amerikiečių literatūros keistuolių Charleso Portiso romaną, filmas nėra tik 1969 m. vestermo su Johnu Wayne'u perdirbiny. Broliai sakosi labiau likę ištikimi romanui. Jie pasakoja istoriją apie keturiolikmetę mergaitę (Hailee Steinfeld) iš laukinių Vakarų, kuri pasamdo šerifą Rusterį Koburną (Jeff Bridges), kad šis surastų jos tévo žudiką. Pasirinkimas gana keistas, nes Rusteris – degradavęs alkoholikas, jo galimybėmis nebetiki niekas, išskyrus filmo herojė. Kartu su mergaite bei šerifu žudiko ieškoti vyksta ir Teksono reindžeris Labefas (Matt Damon). Nors Coenai istoriją papildo savo megstamais ironija ir juodu humoru, šis filmas – tikras vesternas. Arkliai, banditai, šerifas, auksas, revolveris, nuostabūs peizažai, kvapą gniaužiančios dvikovos įrodo, kad tai – bene gryniausias (žanro pozūriu) Coenų filmas, tarsi broliai iš tikrujų būtų užaugę rančoje (JAV, 2010). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

- 4–10 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 15.20, 18.30, 22 val.
4, 7, 8, 10 d. – Kazino Džekas (Kanada) – 16.15, 19.10, 21.40; 5, 6 d. – 13.15, 16.15, 19.10, 21.40; 9 d. – 16.15, 21.50
4–10 d. – Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obelis... (JAV) – 11, 13.30, 16.15, 19, 21.40
8 d. – Potiche. Žmonos maištas (Prancūzija) – 17.40
8 d. – Meilė kaip seilė 3 (Rusija) – 20.15
9 d. – A. Vivaldi „Don Kichotas“. Transliacija iš Didžiojo Maskvos teatro – 19.30
11 d. – 3D koncertas – 19 val.
4–10 d. – Vykrutasai (Rusija) – 11.15, 13.45, 16, 18.30, 20.50
Tikras išbandymas (JAV) – 12.40, 15.40, 18, 20.30
4–8 d. – Piktas vairuotojas (3D, JAV) – 14.15, 17.15, 20.10; 9, 10 d. – 14.15
Ilgo plauko istorija (JAV) – 11.45, 14, 16.30
Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 12 val.
4, 7–10 d. – Iš kur tu žinai? (JAV) – 18.50; 5, 6 d. – 13.30, 18.50
4–10 d. – Be įspareigojimų (JAV) – 16, 21.20
4, 8–10 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 18 val.; 5, 6 d. – 11.40, 18 val.
4–6, 8–10 d. – Biutiful (Ispanija, Meksika) – 14.20, 21 val.
4–10 d. – Juodoji gulbė (JAV) – 18.45, 21.15
Guliverio kelionės (3D, JAV) – 11.30
4, 7, 9, 10 d. – Juodosios raganos metai (JAV) – 17.40; 5, 6 d. – 12.40, 17.40
4–7, 9, 10 d. – Kovotojas (JAV) – 15, 20.15; 8 d. – 15 val.
5, 6 d. – Megamaindas (JAV) – 12.45
4–10 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariauto kelionė (JAV) – 14.45; Kai sutiki aukštą tamsiaplaukį (JAV) – 17.30; Džiulijos akys (Ispanija) – 20 val.

Forum Cinemas Akropolis

- 4–10 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 13.30, 17.15, 20.30
Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obelis... (JAV) – 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30
8 d. – Meilė kaip seilė 3 (Rusija) – 20.15
4, 7–10 d. – Vykrutasai (Rusija) – 13.15, 15.30, 18.15, 20.45; 5, 6 d. – 11, 13.15, 15.30, 18.15, 20.45
4–10 d. – Iš kur tu žinai? (JAV) – 12.30, 15, 17.30, 20 val.; Piktas vairuotojas (3D, JAV) – 15.15, 18.21 val.; Piktas vairuotojas (JAV) – 19.15, 21.15, 21.40
4–7, 9–10 d. – Be įspareigojimų (JAV) – 17, 21.40; 5, 6 d. – 12, 17, 21.40
4–10 d. – Guliverio kelionės (JAV) – 11.15, 13.45, 15.45; 11.15, 14.15, 16.15, 18.15, 20.45; 11.15, 14.15, 16.15, 18.15, 20.45
4–7, 9, 10 d. – Vykrutasai (Rusija) – 11.45, 14.45, 19, 21.15; 8 d. – 11.45, 14.45, 21.15
4–10 d. – Mergina, kuri užklieudė šiřių lizdą (Švedija, Danija, Vokietija) – 20.45
Alfa ir Omega (JAV, Indija) – 11.15
Guliverio kelionės (JAV) – 11, 12.45
Be įspareigojimų (JAV) – 14, 16.15, 18.30
Juodosios raganos metai (JAV) – 17 val.
Ilgo plauko istorija (JAV) – 11.30, 13.30, 17.30

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

- 4–10 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 16, 19, 22 val.; 4–6, 8–10 d. – Didžiosios motušės namai: obuolyse nuo obelis... (JAV) – 10.45, 13.15, 15.40, 18.15, 21 val.; 7 d. – 13.15, 15.40, 18.15, 21 val.; 8 d. – Meilė kaip seilė 3 (Rusija) – 19.15; 4–10 d. – Vykrutasai (Rusija) – 14.15, 16.30, 18.45, 21.15; Be įspareigojimų (JAV) – 12.45, 15.20, 18, 20.45; 4–9 d. – Piktas vairuotojas (3D, JAV) – 14, 17.20, 20.30; 10 d. – 14 val.; 4–10 d. – Juodosios raganos metai (JAV) – 17, 21.45
4–6, 8–10 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 10.15, 13 val.; 7 d. – 13 val.; 4, 7–10 d. – Guliverio kelionės (JAV) – 14.30; 5, 6 d. – 12, 14.30; 4–6, 8–10 d. – Guliverio kelionės (3D, JAV) – 11 val.
4–6, 8–10 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariauto kelionė (JAV) – 11.45
4–7, 9, 10 d. – Džiulijos akys (Ispanija) – 19.15
5, 6 d. – Megamaindas (JAV) – 10.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

- 4–10 d. – Sanctum (3D, Australija, JAV) – 15.30, 18.45; 4–9 d. – Juodoji gulbė (JAV) – 16, 18.30, 21.15; 10 d. – 16 val.
4, 7–10 d. – Kovotojas (JAV) – 15, 17.45, 20.15; 5, 6 d. – 12.30, 15, 17.45, 20.15; 4, 7–10 d. – Iš kur tu žinai? (JAV) – 15.45, 18.15, 21 val.; 5 d. – 12.45, 15.45, 18.15, 20.45; 5 d. – 12.45, 15.45, 18.15, 20.45
4–7, 9, 10 d. – Motery filmų festivalis „Šeršeliafam“ (Švedija, Danija, Vokietija) – 18 val.
Piktas vairuotojas (3D, JAV) – 21.45

© „7 meno dienos“ Kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

Leidžiamas nuo 1992 m. sausio 10 d. Leidėjas VŠĮ „Meno dienos“,

Bernardinų g. 10, 01124 Vilnius. Tel.: 2613039, 2617247. Faks. 2611926.

Eli. paštas 7md@takas.lt. ISSN 1392-6462. 3 sp. I. Tiražas 1000 egz.

Spausdino UAB „Ukmergės spaustuvė“, Vasario 16-osios g. 31, Ukmergė

Remia Spaudos, radijo ir televizijos rémimo fondas,

Atvirios visuomenės instituto Pagalbos fondas Lietuvoje

SPAUDOS,
RADIJOS IR
TELEVIZIJOS
RÉMIMO
FONDAS

R

